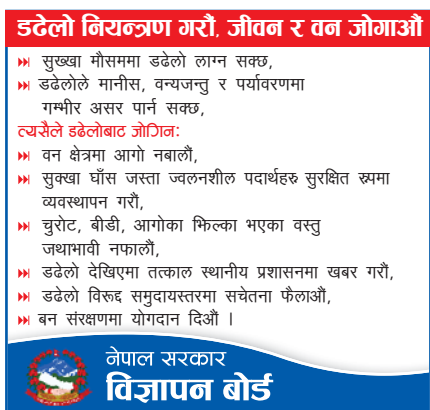

प्रभाव दैनिक

National Daily

वर्ष ११

अंक ३२०

काठमाडौं

आइतबार, ०३ चैत २०८१

Prabhab National Daily

Sunday, March 16, 2025

www.prabhabonline.com

पृष्ठ ८

मूल्य रु. ५१-

मन्त्रिपरिषद्को निर्णय अटेर गर्दै तीन सहसचिव

फागुन १२ गते

मन्त्रिपरिषद्बाट भएको सुरुवा

निर्णय कार्यान्वयनमा अटेरी

मन्त्रिपरिषद्को निर्णय कार्यान्वयन नहुनुमा कृषिमन्त्री अधिकारी जिम्मेवार

खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागको महानिर्देशक बन्ने दाउमा डा. मतिना जोशी वैद्य

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय मातहतमा रहेको पशु सेवा विभागका महानिर्देशक डा. उमेश दाहाल र मधेस प्रदेशको भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव विनयकुमार कर्णको सुरुवा गरेको महिना दिन पुग्न लाग्यो । गत फागुन १२ गते बसेको मन्त्रिपरिषद्ले उनीहरूको सुरुवाबारे निर्णय गरेको थियो । जसअनुसार महानिर्देशक दाहाल र प्रदेशसचिव कर्ण सुरुवा भएर पनि रमाना लिएर कार्यक्षेत्रमा खटिनुपर्ने हो । तर, उनीहरू उल्टै मन्त्रिपरिषद्को निर्णयलाई अटेर गर्दै काज खटाएको ठाउँमा गएका छैनन् । मन्त्रिपरिषद्को निर्णयअनुरूप संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयमा पत्र पठाइसकेको भए पनि उनीहरूले अबै पत्र बुझ्न मानेका छैनन् । कृषि तथा पशुपन्छी विकासमन्त्री रामनाथ अधिकारीले विभागका महानिर्देशक डा. दाहाललाई तत्काल सुरुवा भएको कार्यालयमा कामकाजका लागि नजान् भन्ने आदेश भएकाले उनी नगएको हुनसक्ने मन्त्री

अधिकारीको सचिवालयका एक सदस्यले जानकारी दिए । दाहाल र कर्णसँगै खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागका महानिर्देशक सञ्जिव कर्ण पनि सुरुवा भएको कार्यालयमा उपस्थित भएका छैनन् । कर्णलाई विभागको महानिर्देशकमा रूपमा सुरुवा भएर गएको छ महिना पनि नबित्दै पुनः लुम्बिनी प्रदेशमा सुरुवा गरिएको छ । अहिले हरेक दिन खाद्य गुणस्तर परीक्षणका लागि मोवाइल भ्यानमार्फत अनुगमन निरन्तर गरिरहेको अवस्थामा कर्णको सुरुवा हचुवाको भरमा भएको र मन्त्री अधिकारीलाई जानकारी नै नदिई सुरुवा भएकाले मन्त्रीले नै प्रदेशमा कामकाजमा जान रोकेको बताइएको छ ।

सहसचिवहरू सुरुवा र तोकिएको कार्यालयमा नगएको विषयमा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका प्रवक्तासमेत रहेकी खाद्य सुरक्षा खाद्य प्रविधि महाशाखा प्रमुख डा. मतिना जोशी वैद्यले कुनै प्रतिक्रिया दिन चाहिनन् । यसअघि दुईपटक खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागमा महानिर्देशक बनिस्केकी डा. वैद्यलाई पुनः विभागको महानिर्देशक बनाउनका लागि कृषि मन्त्रालयका कृषितर्फका सचिव गोविन्दप्रसाद शर्मा लागिपरेका छन् ।

खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागका रहँदा पटक-पटक विवादमा मूछिएकी मतिनालाई पुनः त्यहीँ महानिर्देशकका रूपमा लैजानका लागि मन्त्री अधिकारीलाई सचिव शर्मांले पहल गरिरहेका छन् । नेपाली कांग्रेसनिकट मानिएका सचिव शर्मा अहिले कांग्रेसकै मन्त्री असफल हुनेगरी किन सुरुवाको खेलमा लागिपरेका छन् भन्ने प्रश्न उठ्न थालेको बताउँछन् ।

जेबी योञ्जन

काठमाडौं- स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियन (स्ववियु)को चुनावलाई दलहरूले प्रतिष्ठाको विषय बनाएका छन् । निकट विद्यार्थी संगठनले जसरी पनि चुनाव जित्नेपर्ने मनस्थितिमा दलहरू देखिएका हुन् । त्यसका लागि गठबन्धन गराएका छन् ।

उसो त स्ववियु चुनावलाई पछिल्लोपटक उदाएका दलहरूप्रतिको धारणा पनि अभिव्यक्त हुने रूपमा हेरिएको छ । दलहरूप्रति निराशा छ भन्ने जुनखाले सन्देश प्रवाहित भइरहेको छ, त्यसको मापन पनि स्ववियु चुनावमा हुने विश्लेषण हुने गरेको छ । त्यसैले, दलहरूले पनि स्ववियु चुनावको नतिजालाई गम्भीररूपमा हेरिरहेका छन् ।

अर्कातिर संगठनभित्र व्यक्तिको लोकप्रियता पनि स्ववियु चुनावबाट मापन हुने छ । अहिले कतिपय संगठनका नेताहरूले टिकट नपाएको भौँकमा बागी उम्मेदवारी पनि दिएका छन् । विशेषतः नेविसंघमा त्यो समस्या देखिएको छ । पार्टी केन्द्रमा देखिएको गुटका आधारमा टिकट वितरण भएपछि नेविसंघ चिरा परेको देखिन्छ । कतिपयले बागी उम्मेदवारी दिएका छन् भने कतिले उनीहरूको लोकप्रियताको मापन पनि यही चुनावले गर्ने छ ।

चुनावमा गठबन्धन धेरै ठाउँमा भएका छन् । कुनै एक विद्यार्थी संगठनको बलियो

- आफ्नो विद्यार्थी संगठनलाई पहिलो बनाउने होडमा दलहरू
- विभिन्न क्याम्पसमा गठबन्धन
- ५ चैतमा ६२ वटा आंगिकसँगै एक हजारभन्दा बढी क्याम्पसमा चुनाव हुँदै
- दलनिकट विद्यार्थी संगठनसँगै स्वतन्त्र उम्मेदवार पनि प्रतिस्पर्धामा

पकड रहेको क्याम्पसमा दलहरूले नै अन्य विद्यार्थी संगठनहरूलाई गठबन्धनमा गोलबद्ध गराएको देखिएको छ । काठमाडौंको त्रिचन्द्र कलेजमा कांग्रेसनिकट नेविसंघविरुद्ध एमालेनिकट अनेरास्ववियु, माओवादीनिकट अनेर

- देशभरका ३२ वटा क्याम्पसमा एमालेनिकट अनेरास्ववियु, २८ क्याम्पसमा कांग्रेसनिकट नेविसंघ, २१ क्याम्पसमा माओवादी केन्द्रनिकट अखिल क्रान्तिकारी र एउटा क्याम्पसमा एकीकृत समाजवादीनिकट अनेरास्ववियु निर्विरोध

स्ववियु क्रान्तिकारीसहित सात विद्यार्थी संगठनको गठबन्धन छ । अनेरास्ववियुको पकड रहेको रत्न राज्यलक्ष्मी (आरआर) क्याम्पसमा अनेरास्ववियुले नै नेकपा एकीकृत समाजवादीनिकट अनेरास्ववियुसँग गठबन्धन गरेको छ । अखिल क्रान्तिकारी,

वैज्ञानिक समाजवादी विद्यार्थी, समाजवादी विद्यार्थी युनियनसहितले गठबन्धन गरेका छन् । यस्तै, अखिल क्रान्तिकारीको पकड मानिने नेपाल ल क्याम्पसमा अन्य विद्यार्थी संगठनहरूको गठबन्धन छ ।

स्ववियु चुनाव हेर्ने जिम्मा पाएका माओवादी नेता हिमाल शर्मांले यसपटक अनेरास्ववियु क्रान्तिकारीले धेरै ठाउँ चुनाव जित्ने र त्यसको तयारी भइसकेको बताएका छन् । कांग्रेसबाट स्ववियु चुनावमा सहजीकरण गर्ने जिम्मेवारी पाएका सहमहामन्त्री किशोरसिंह राठोरले नेविसंघलाई अधिक क्याम्पसमा चुनाव जिताउनु आफ्नो कर्तव्य हुने बताएका छन् । 'हाम्रो लक्ष्य धेरै क्याम्पसमा चुनाव जिताएर नेविसंघलाई पहिलो बनाउनु हो । त्यसका लागि हामी खटिरहेका छौं,' उनले भने ।

अघिल्लो चुनावको परिणामको आधारमा ठूलो विद्यार्थी संगठन एमालेनिकट अनेरास्ववियु हो । यही संगठनका उपाध्यक्ष नारायण घर्तीले चुनावी प्रतिवद्धतापत्र सार्वजनिक गरेर अनेरास्ववियु चुनावमा होमिएको बताएका छन् । उनले स्ववियुलाई विद्यार्थीको हक, हित र अधिकारको संरक्षक निकायमात्रै नभई देशको शैक्षिक प्रणाली समायानुकूल सुधारका लागि पैरवी गर्ने संस्थाको रूपमा विकास गर्न चाहेको बताएका छन् । क्याम्पसमा हुने अनियमितता, भ्रष्टाचारजस्ता विकृतिको भण्डाफोर गर्दै सुदृढ क्याम्पस बनाउने एजेण्डा अनेरास्ववियुको भएको बताए ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

शंकाको घेरामा 'लिभिङ टुगेदर'मा बसेकी युवती

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- दुई साताअघि निधन भएका गायक तथा संगीतकार विक्रम राईको मृत्युलाई परिवारजनले स्वाभाविक नभएको भन्दै अनुसन्धानका लागि प्रहरी गुहारिएको छ । काठमाडौंको अनामनगरस्थित हरसुडमा अर्गानिक खाजा घरबाट गत १७ फागुनमा विक्रमलाई बेहोस अवस्थामा उद्धार गरिएको थियो । उनको वागबजारस्थित काठमाडौं

मोडल अस्पतालमा पुर्‍याएको केही समयमै चिकित्सकले मृत्यु घोषणा गरेको थियो ।

घटनाको दुई सातापछि विक्रमका दाजु गणेशले घटना शंकास्पद भएको र विक्रमसँग 'लिभिङ टुगेदर'मा बसेकी एक गायिकालाई अनुसन्धानको दायरामा ल्याउन

विक्रम राई मृत्यु प्रकरण

माग गरेका छन् । ती गायिका पनि खोटाङ्कै हुन् । गणेशले भनेका छन्, 'विक्रमले बोक्दै आएको दुई थान मोबाइललगायतका कुनै पनि सामग्री हाम्रो परिवारलाई प्राप्त नहुनुले पनि घटना शंकास्पद बन्दै गएको छ । यसबाहेक पनि घटनास्थल बाहिरको सिमिटिभी फुटेजले हामीलाई अझ

शंकालु वन्न बाध्य बनाएको छ ।'

१७ फागुनको विहान २ बजेर २७ मिनेटमा विक्रमसँगको फराङ्गको अडियो भिडियो ती गायिकाले विक्रमकी दिदी अमितालाई पठाएको भेटिएको छ । यसबाहेक सार्वजनिक भएको सिमिटिभी फुटेजमा घटनास्थल भएको खाजाघरको सटर अघिल्लर राति ३ बजेतिरदेखि दुई जना युवा आपसमा गफिरहेको देखिएको छ ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भः वैदेशिक रोजगार

अभिमुखीकरण तालिम फितलो हुँदा स्वास्थ्य समस्या भैल्दै विदेसिएका श्रमिक

ममता थापा

काठमाडौं- वैदेशिक रोजगारीमा जाने कामदारले पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्ने व्यवस्था छ । तर, वैदेशिक रोजगार व्यवसायी र अभिमुखीकरण तालिमप्रदायक कम्पनीहरूको मिलेमतोमा यस्तो तालिम फितलो बनाईवा विदेश पुगेपछि श्रमिकहरू विभिन्न समस्यामा पर्ने गरेका छन् । ती समस्यामध्ये स्वास्थ्य पनि एक जटिल समस्या बनेको पाइएको स्वास्थ्यविद्हरूले बताएका छन् । स्वास्थ्यविद् डा. खेम कार्की श्रमिकहरूलाई मुलुकअनुसारको पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम नदिईंदा यस्तो समस्या निम्तिएको बताउँछन् । कति पानी पिउने, आराम कसरी लिने, तातोबाट कसरी बच्नेजस्ता कुराहरू अभिमुखीकरणमा सिकाइने गरेको उनको भनाइ छ । 'एड्सबाट कसरी बच्ने भन्नेबाहेक केही सिकाइँदैन,' उनी भन्छन् । श्रमिकलाई स्वास्थ्य समस्याबाट बचाउन सरोकारवालांले श्रमिकहरूलाई त्यहाँको वातावरणमा घुलमिल हुने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्ने उनको भनाइ छ । त्यहाँ पुगेपछि पनि तत्कालै

श्रमिकहरूलाई मुलुकअनुसारको पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम नदिईंदा स्वास्थ्य समस्या जटिल बन्दै गएको देखिन्छ । कति पानी पिउने, आराम कसरी लिने, तातोबाट कसरी बच्नेजस्ता कुराहरू अभिमुखीकरणमा सिकाइने गरेको पाइँदैन । एड्सबाट कसरी बच्ने भन्नेबाहेक केही सिकाइँदैन ।

डा. खेम कार्की स्वास्थ्यविद्

पछिल्लो समय सबै स्थानीय तहमा तालिमप्राप्त रोजगार संयोजक तोकिएकाले श्रमिकहरूले सहायताको विषयमा थाहा पाएका छन् । त्यसयता सहायता माग गर्नेको संख्या बढेको छ । उनीहरू विशेषगरी खाडी मुलुकबाट फर्किएका हुन्छन् ।

टीकाराम ठकाल प्रवक्ता, वैदेशिक रोजगार बोर्ड

गएका श्रमिकहरू विभिन्न स्वास्थ्य समस्या बोकेर आउने गरेको पाइएको हो । विशेषगरी कार्यालयबाहिर घाममा काम गर्नेहरूमा विभिन्न स्वास्थ्य समस्या देखिने गरेको वैदेशिक रोजगार बोर्डका अधिकारीहरू बताउँछन् । बोर्डको तथ्यांकअनुसार चालु आर्थिक वर्षको साउनदेखि फागुनसम्मको आठ महिनामा ४२५ जनाले विरामी तथा अंगभंग शरीरकामा आर्थिक सहायता

लिएका छन् । साउनमा १९, भदौमा ४५, असोजमा ७२, कात्तिकमा ३८, मंसिरमा ५०, पुसमा ८६, माघमा ३२, र फागुनमा ८३ जनाले सहायता लिएका छन् । सहायता लिनेमा करिब ९५ प्रतिशत श्रमिक खाडीमा काम गर्ने अधिकंशमा मिर्गौलाको समस्या देखिएको तथ्यांक छ । प्रत्येक महिना पाँच जनादेखि १३ जनासम्म मिर्गौलाका विरामी नेपाल फर्किएको बोर्डको तथ्यांक छ । त्यसबाहेक हृदयघात, क्यान्सर, मधुमेहजस्ता समस्याबाट श्रमिकहरू पीडित छन् । चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म बोर्डले १३ करोड ९२ लाख ९३ हजार रूपैयाँ सहायतास्वरूप प्रदान गरेको छ ।

अस्वस्थ भएर फर्किनेहरू बढेको भन्दा पनि सहायता दिन आउनेहरूको संख्यामा वृद्धि भएको बोर्डका प्रवक्ता तथा सूचना अधिकारी टीकाराम ठकाल बताउँछन् । पछिल्लो समय सबै स्थानीय तहमा तालिमप्राप्त रोजगार संयोजक तोकिएकाले मानिसहरूले सहायताको विषयमा थाहा पाएको उनको भनाइ छ । 'यो आर्थिक वर्षमा ५०० भन्दा बढी स्थानीय तहमा तालिम दियो ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

जनहितमा जारी सन्देश

आँखा पाक्ने रोग अर्थात् भाइरल कन्जंक्टिभाइटिस लागेमा के गर्ने ?

भाइरल कन्जंक्टिभाइटिस रोग घरमै स्याहार गरे १ देखि २ हप्तामा आँफै निको हुन्छ ।

घरमा स्याहार गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

- बरफले आँखा सेक्दा आँखा बन्द गरेर वा सफा रुमालमा राखेर सेक्ने ।
- आँखा नमिच्ने र आँखामा पानी नछ्याप्ने ।
- आँखा छोडिसकेपछि साबुन पानीले मिचिमिचि राम्रोसँग हात धुने ।
- प्रशस्त मात्रामा पानी र पोषिलो खाना खाने ।
- बाहिर घाममा जाँदा कालो चस्मा प्रयोग गर्ने ।
- संक्रमित व्यक्तिले प्रयोग गरेका रुमाल, टावेल, सिरानी, तन्ना आदि हरेक दिन धुने वा सफा गर्ने ।
- संक्रमित व्यक्तिले प्रयोग गरेको सामान अन्य व्यक्तिलाई प्रयोग गर्न नदिने ।

स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह बिना जथाभावी औषधी प्रयोग नगरौं ।
दृष्टि कम हुने लगायतका आँखा सम्बन्धी समस्या बढेमा उपचारको लागि तुरुन्त स्वास्थ्यसंस्था जाऔं ।

www.prabhabonline.com

प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.
काभ्रे-७, सिफल, काठमाडौं

आजबाट सञ्चालनमा आउँदै उपभोक्ता अदालत

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- उपभोक्ता अदालत आजबाट औपचारिकरूपमा सञ्चालनमा आउँदै छ। अदालतको उद्घाटन भने शनिबार गरिएको छ। विश्व उपभोक्ता अधिकार दिवसका अवसरमा शनिबार आयोजितसमारोहमाप्रधानन्यायाधीश प्रकाशमानसिंह राउतले उपभोक्ता अदालत उद्घाटन गरेका हुन्।

उपभोक्ता अदालत उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४४ बमोजिम गठन गरिएको हो। सरकारले छ वर्षअघि ऐन जारी गरेको भए पनि बल्ले अदालत गठन गरेको हो। नेपालको संविधानमा उपभोक्ता अदालत सुनिश्चित गरिएको भने नौ वर्ष बितिसक्यो।

अदालत उद्घाटन गर्दै प्रधानन्यायाधीश राउतले उपभोक्ताको अधिकारलाई संविधानले मौलिक हकका रूपमा स्थापित गरिसकेको र गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवामा उपभोक्ताको न्यायिक उपचार पाउने अधिकार सुनिश्चित भएको बताए। उनले उपभोक्ता अदालतको कार्यक्षेत्र व्यापक भएकाले यसको अधिकार क्षेत्र थप स्पष्ट पाउँदै लैजानुपर्ने आवश्यकता औल्याए। साथै, अदालतले प्रभावकारी न्याय सम्पादन गरेर उपभोक्ताको विश्वास जित्नुपर्नेमा उनले जोड दिए। ‘अदालतले उपभोक्ताको

विश्वास जित्दै स्थापित हुनुपर्ने जिम्मेवारी पनि छ,’ उनले भने, ‘त्यसैले अदालतले न्यायिक सक्रियता देखाउँदै परिणाममुखी काम गर्न आवश्यक छ।’

सोही कार्यक्रममा उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री दामोदर भण्डारीले स्वच्छ र प्रतिस्पर्धी बजार प्रवर्द्धन गर्न तथा उपभोक्ताको अधिकार सुनिश्चित गर्न उपभोक्ता अदालतको स्थापना भएको बताए। उनका अनुसार प्रदेश र स्थानीय तहसँग समन्वय गर्दै सरकार उपभोक्ता हितका लागि निरन्तर अनुगमन गरिरहेको छ। चाडपर्वमा प्रभावकारी अनुगमनको व्यवस्था गरिएको र उपभोक्ता अधिकार संरक्षणका लागि अदालतको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुनेमा उनले विश्वास व्यक्त गरे।

मन्त्री भण्डारीले सरकारको प्राथमिकतामा नै उपभोक्ता अदालतको स्थापना रहेको उल्लेख

गर्दै यसको न्यायिक प्रक्रियालाई सहज बनाउन आवश्यक कदम चाल्ने प्रतिवद्धता जनाए। अदालतको कार्यान्वयनमा देखापर्ने सम्भावित चुनौतीहरू सम्बोधन गर्न सरकारले आवश्यक नीति तथा कार्यक्रम ल्याउने जानकारी पनि उनले दिए।

महान्यायाधिवक्ता रमेश वडाले उपभोक्ता अदालतको स्थापना न्यायिक सुधारको दिशामा महत्त्वपूर्ण कदम भएको बताए। उनले उपभोक्ता संरक्षण दिवस सवै नागरिकका लागि सरोकारको विषय भएको उल्लेख गर्दै उपभोक्ता अदालतमा आउने मुद्दाहरूका प्रकारबारे स्पष्टता आवश्यक रहेको बताए। ‘उत्पादन मिति मेटाइएका सामान, डिजिटल उपभोक्ता अधिकारलगायतका अनेक खालका उजुरीहरू अदालतमा आउने छन्। आमनागरिकलाई यी विषयमा जानकारी हुन आवश्यक

छ,’ उनले भने। उपभोक्ता अदालतमा सरकारका तर्फबाट मुद्दाको बहस पैरवी विशेष अदालतका सरकारी वकिलहरूले गर्ने पनि उनले स्पष्ट पारे।

प्रतिनिधिसभा अन्तर्गतको उद्योग तथा वाणिज्य र श्रम तथा उपभोक्ताहित समितिका सभापति अब्दुल खानले उपभोक्ता हक कार्यान्वयनका चरणमा रहेको बताए। उनले उपभोक्ता अधिकार संरक्षणमा अझ जिम्मेवार बन्न सरकारलाई निर्देशन दिएको उल्लेख गर्दै नवगठित उपभोक्ता अदालतको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि ठोस नीति आवश्यक रहेको औल्याए। उनले सबै सीमानाकामा गुणस्तर परीक्षण प्रयोगशाला (ल्याब) स्थापना गर्न सरकारलाई निर्देशन दिइसकेको बताए।

काठमाडौँ, ललितपुर र भक्तपुर जिल्लाभित्रका उपभोक्तासम्बन्धी मुद्दाको कारवाही तथा किनारा गर्ने क्षेत्राधिकारसहित उपभोक्ता अदालत गठन भएको हो। उपभोक्ता अदालतमा काठमाडौँ जिल्ला अदालतका न्यायाधीश रामप्रसाद शर्मालाई अध्यक्षको जिम्मेवारी दिइएको छ। त्यस्तै, न्याय समूहअन्तर्गत राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृत रेगेन्द्रराज रेग्मी र सामान्य प्रशासन समूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृत आनन्दराज पोखरेललाई सदस्य तोकिएको छ।

‘जलवायु परिवर्तनका असर घटाउन बाह्य सहयोग अपरिहार्य’

काठमाडौँ (प्रस)- वन तथा वातावरणमन्त्री ऐनबहादुर शाही ठकुरीले जलवायु परिवर्तनको असरबाट मुक्त नराम्ररी प्रभावित भएको वास्तविकता प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई घटाउन बाह्य सहयोग अपरिहार्य भएको बताएका छन्।

आफ्नो सम्मानमा लन्डनस्थित नेपाली दूतावासले शुक्रबार साँझ आयोजना गरेको स्वागत समारोहमा उनले जलवायु परिवर्तनको असर देशको कृषि, पर्यटन र दैनिक जीवनमा परिरहेकाले त्यसलाई घटाउन बेलायतजस्ता नेपालको विकासका साझेदारहरूको सहयोग आवश्यक भएको बताए। जलवायु परिवर्तनका असर घटाउने तथा जैविक विविधता संरक्षण नेपालको मात्र नभई अन्तरराष्ट्रिय समुदायको चासोको विषय भएको बताउँदै मन्त्री ठकुरीले नेपाल र बेलायतबीचको समुधुर सम्बन्धलाई अझ प्रगाढ तुल्याउनुपर्नेमा जोड दिएका थिए।

मन्त्री ठकुरीको निजी सचिवालयका अनुसार गोर्खा सैन्यका कारण नेपाल-बेलायत सम्बन्ध अझ उन्नत रहेको चर्चा गरे। उनले दूतावासका कर्मचारी तथा कूटनीतिक

नेतृत्वलाई मातृभूमिको चौतर्फी विकासलाई केन्द्रमा राखेर काम गर्न अनुरोध गरे।

हालै जारी भएको अध्यादेशले विदेशी लगानी प्रोत्साहन गरेको र अन्य ऐनकानून पनि लगानीमैत्री भएकाले मातृभूमिको औद्योगिक विकासका खातिर पुँजी जुटाउने दिशामा

सक्रियताका साथ काम गर्न मन्त्री ठकुरीले सुभाए। नेपाली राजदूत चन्द्रकुमार घिमिरेले बेलायत र नेपालबीचको दुई शताब्दीभन्दा पुरानो कूटनीतिक सम्बन्धको चर्चा गर्दै द्विपक्षीय हित, साझा चासो र आपसी लाभ प्रवर्द्धन गर्न आफू प्रतिवद्ध रहेको बताए।

Sundarharaincha Municipality
Office Of the Municipal Executive
Sundarharaincha, Morang
Koshi Province, Nepal

Request for Expression of Interest

First Date of Publication:2081/12/03

1. Sundarharaicha Municipality Office intends to waste management service a list of competent Nepali national consulting firms for the job indicated below. This Invitation for Expression of Interest (EOI) is made to invite applications from interested and eligible Nepali national consulting firms registered in Nepal under GON rules & regulations and/or their joint ventures (JV).

Job No. SHM/MOR/NCS/45/2081/082
Job Title: Waste Management Service of Sundarharaincha Municipality.

2. Interested eligible consultants may obtain further information and EOI document free of cost at the address visit e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp

3. Consultants may associate with other consultants to enhance their qualifications.

4. Expressions of interest shall be delivered online through e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp

Last Date of EOI Submission: 2081/12/18, Time: 12:00PM
EOI Opening Date & Time: 2081/12/18, Time: 01:00PM

5. In case the last date of obtaining and submission of the EOI documents happens to be a holiday, the next working day will be deemed as the due date, but the time will be the same as stipulated.

6. EOI will be assessed based on the approved eligibility and evaluation criteria. Based on evaluation of EOI, Maximum six top ranked shortlisted firms will be invited to submit technical and financial proposals through a request for proposal.

7. Minimum score to pass the EOI is **60**.

मुसिकोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
मुसिकोट, रुकुम (पश्चिम)
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना

प्रकाशित मिति २०८१/१२/०३ गते

उपरोक्त सम्बन्धमा यस कार्यालयबाट विद्यालय भवन (जनहित आ.वि.माछमी) निर्माण सम्बन्धी मिति २०८१/१०/२५ गते प्रकाशित सूचना बमोजिम सूचनाको म्यादभित्र दर्ता हुन आएका बोलपत्रहरू मूल्याङ्कन हुँदा तपसिल बमोजिमको बोलपत्र सार्वजनिक खरिद ऐन २०६२ को दफा २७ (१) बमोजिम न्यून मूल्याङ्कित सारभूतरूपमा प्रभावग्राही भई मिति २०८१/११/२९ गतेको बोलपत्र मूल्याङ्कन समितिको निर्णयअनुसार स्वीकृतिका लागि छनौट भई सिफारिश भएकोले ऐनको दफा २७ (२) को प्रयोजनका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

सि. नं.	कामको विवरण	बोलपत्र सङ्ख्या	बोलपत्रदाता	बोलकबोल रकम (मू.अकर वाहेक)	ल.ई.भन्दा
1.	Construction of School Building, Musikot-3, Machhmi	NCB/MM/Ruk.W/W:1S1E_081/082/07	M/S A.S.K. Construction and Suppliers Pvt.Ltd., Musikot 13	32,37,026.41	32.66 % Less

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Mechinagar Municipality
Office of Municipal Executive
INSTITUTIONALIZING GENDER BASED VIOLENCE RESPONSE IN NEPAL (IGBVRN) PROJECT
PROJECT IMPLEMENTATION UNIT-MECHINAGAR
MECHINAGAR MUNICIPALITY, ITABHATTA,
KOSHI PROVINCE, NEPAL

REQUEST FOR EXPRESSIONS OF INTEREST

Publication Date: 8 January 2025(First Time)
16 March 2025 (Second Time)

COUNTRY: Nepal
NAME OF PROJECT: Institutionalizing GBV Response in Nepal
Grant No.: TF0C3548
Assignment Title: Recruitment of Individual Consultants
Contract ID: NP-MOWCS-386943-CS-INDV / GBV Specialist for PIU- Mechinagar

1. The Government of Nepal has received financing from the World Bank toward the cost of the Institutionalizing GBV Response in Nepal Project, and intends to apply part of the proceeds for consulting services.

2. The consulting services (“the Services”) include recruitment of one individual consultant namely GBV Specialist. Please refer to the TOR for details. The expected start date of assignment will be April 2025.

3. The detailed Terms of Reference (TOR) for the assignment can be found at the following website: mechinagarmun.gov.np or can be obtained upon a written request to igbvrn.mechinagar@gmail.com or jayantikharel21@gmail.com.

4. The Institutionalizing GBV Response in Nepal Project, Project Implementation Unit (PIU-Mechinagar) now invites eligible individuals (“Consultants”) to indicate their interest in providing the Services. Interested Consultants should provide information demonstrating that they have the required qualifications and relevant experience to perform the Services with their CVs.
The last date of submission of the proposal is **30 March 2025** within office hours. The duration of contract award, and description of the assignment shall be clearly stipulated when mentioning as a work experience.

5. Consultant will be selected in accordance with the Individual Consultant Selection (ICS) method set out in the World Bank’s Procurement Regulations.

6. The attention of interested Consultants is drawn to Section III, paragraphs, 3.14, 3.16, and 3.17 of the World Bank’s “Procurement Regulations for IPF Borrowers” July 2016 [4th Edition, November 2020], setting forth the World Bank’s policy on conflict of interest.

7. Further information can be obtained at the address below during office hours.

8. Expressions of interest must be delivered in a written form to the address below in person, or by mail, or by email by 30 March 2025.

Institutionalizing GBV Response in Nepal Project,
Project Implementation Unit (PIU)-Mecinagar, Mechinagar Municipality, Itta Bhatta, Koshi Province
Attn: Ms. Jayanti Kharel, Women Development Officer
E-mail: igbvrn.mechinagar@gmail.com or jayantikharel21@gmail.com

Government of Sudurpachim Province
Ministry of Social Development
Mahakali Provincial Hospital
Mahendranagar, Kanchanpur

INVITATION FOR BID (IFB)

IFB No.: MPH/NCB/Goods/2081/082/05
Date Of Publication: 2081/12/03 (16th March 2025)

1. Mahakali Provincial Hospital Kanchanpur invites electronic bids from eligible bidders for the following works under the NCB Bidding Procedure.:

Contract No/ID	Discription of work	Bid Validity/Bid bond Validity Period	Bid Security Amount (NRS)	Price Of Bid Document
MPH/NCB/ Goods /2081/82/05	Supply, delivery, installation and commissioning Mobile C-Arm Machine	90 days/120days From the Date of Bid Opening	192000.00	3000.00

2. Pre Bid Meeting date 2081-12-22 (4th April 2025) at 14:00 Pm

3. Bid Submission Date: 2082-01- 02(15th April 2025) before 12:00 Noon and Opening date 2082-01-02(15th April 2025) at 13:00pm

4. For more details, Eligible bidders may visit and download from e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp

Medical Superintendent

सम्पादकीय

पूर्वविशिष्टलाई ‘सुविधाभोगी’ नबनाउ

पूर्वविशिष्ट व्यक्तिहरूलाई सुविधा दिन कानुन बनाउने तयारी गरिरहँदा वर्तमान केपी शर्मा ओली नेतृत्वको सरकारको चौतर्फी विरोध भएको छ । मुलुक आर्थिकरूपमा निकै कमजोर अवस्थामा रहेकै बेला पूर्वविशिष्टहरूका नाममा सुविधा बढाउने प्रयत्न गर्नु भनेको जनतामाथि घात गरेको ठहर्छ । निजामती सेवामा कार्यरत रही ५८ वर्षे सेवापश्चात् अवकाश प्राप्त कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराउँदै आएको ‘पेन्सन’ समेत वैदेशिक ऋणाबाट उपलब्ध गराइरहेको देखिन्छ । यस्तो अवस्थामा मुलुकलाई थप आर्थिक भार पर्ने गरी पूर्वविशिष्टहरूलाई थप सुविधा दिनु किमार्थ उचित होइन । पूर्वराजादेखि पूर्वराष्ट्रपति, पूर्वउपराष्ट्रपति, पूर्वप्रधानमन्त्री, पूर्वसभामुख, राष्ट्रिय सभाका पूर्वअध्यक्ष, पूर्वप्रधानन्यायाधीश, पूर्वगृहमन्त्रीसम्मले पनि सरकारी सुविधा लिएको देखिन्छ । यसरी जनतालाई निराश बनाउनेगरी पूर्वविशिष्टहरूका लागि मासिक करोडौं रूपैयाँ खर्च गरेर अनि थप सुविधा बढाउने कानुनको तयारी गरिरहँदा वर्तमान सरकार कति सुविधाभोगी छ भन्ने कुराको पुष्टि गर्दछ ।

अहिलेको परिप्रेक्ष्यमा पूर्वविशिष्ट भन्नेहरूहरूले राज्यलाई के दिए ? उनीहरूबाट राज्यले के पाए भन्ने प्रश्न उठ्न थालेको छ । बरु तिनै विशिष्टहरूले पदमा रहँदा राज्यको ढुकुटीमा ब्रह्मलुट गरेको जनआक्रोश छ । त्यो आक्रोशलाई चिर्नका लागि गणतन्त्रमा जनताको शासन चल्नुपर्ने थियो । तर यसका शासकहरू सेवा सुविधाभोगी भएका कारण पछिल्लो समय गणतन्त्र र संघीयतामाथि नै प्रश्न उठिसकेको छ । व्यवस्थामाथि नै प्रश्न उठिरहेको बेला सरकारले पूर्वविशिष्टहरूलाई सुविधाभोगी बनाउनेगरी कानुन कुनै हालतमा पनि ल्याउनु हुँदैन । जुन बेलासम्म व्यक्ति विशिष्ट पदमा बहाल रहन्छ त्यस अवधिसम्ममात्र राज्यले सुविधा दिने र पद बहाल नरहेपछि कुनै पनि सुविधा नदिने कानुन बन्नुपर्दछ । हरेक कुरा विदेशीको सिको गर्नेले राज्यको स्रोत दोहनका लागि सुविधाभोगी कानुन ल्याउनुको साटो तिनै विदेशी विशिष्ट व्यक्तिहरूजस्तै गरी पद समाप्त भएसँगै राज्यको सेवा पनि समाप्त गान्गरी कानुन ल्याउन सक्नुपर्दछ ।

यदि वर्तमान सरकारले पूर्वविशिष्टहरूलाई सुविधाभोगी बनाउने किसिमले कानुन निर्माण गर्ने प्रयास गऱ्यो भने त्यसले विद्रोह निम्त्याउँछ । जनविद्रोह निम्त्नेगरी पूर्वविशिष्टहरूलाई सुविधा दिने योजना नै खारेज होस् । सरकार साँच्चै नै नागरिकको सरकारका रूपमा आफूलाई रूपान्तरण गर्न चाहन्छ भने कुनै पनि पूर्वविशिष्टहरूलाई उपलब्ध गराउँदै आएको सरकारी सुविधा सदाको लागि अन्त्य गरोस् । पूर्वविशिष्ट पदमा पुगेका व्यक्तिमात्र होइन, सुरक्षा निकायमा कार्यरत उच्च पूर्वकर्मचारीहरूले समेत सुविधा लिएका छन् । कानुन भएका वा कानुन विपरीत लिएका त्यस्ता सुविधासमेत खोसेर सरकारले नागरिकहरूको हितमा लगाउन सक्नु पर्दछ र मात्र सरकार साँच्चैको जनताको सरकार बन्न सक्छ । सरकारको ध्यान नागरिकको सरकार बन्नेतर्फ जाओस् ।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकका लागि आवश्यक जानकारी

- ▶ वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएरमात्र जानुपर्दछ ।
- ▶ सरकारले खुला गरेका मुलुकहरूबाहेक वैदेशिक रोजगारका लागि जान नहुने देशहरू विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिन्छ ।
- ▶ १८ वर्ष उमेर पूरा नभई वैदेशिक रोजगारमा जान पाइँदैन । खाडी मुलुकमा जान महिला धेरैलु कमदारको हकमा २४ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्दछ ।
- ▶ श्रम स्वीकृति लिएर व्यक्तिगतरूपमा पनि वैदेशिक रोजगारमा जान सकिन्छ ।
- ▶ वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कम्तीमा १० लाख रूपैयाँ बराबरको बिमा गराउनुपर्दछ ।
- ▶ सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य जाँच गराएर मात्र जानुपर्दछ ।
- ▶ वैदेशिक रोजगारमा प्रस्थान गर्नुअघि पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्दछ । महिला कामदारले अभिमुखीकरण तालिमका लागि तिरैको रकम वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सोधभर्ना पाइन्छ ।
- ▶ वैदेशिक रोजगारमा जान रोजगारदाता र पठाउने कम्पनीसँग करार गर्नुपर्दछ ।
- ▶ श्रम स्वीकृतिका लागि करार अवधि तीन वर्षसम्मको भएमा एक हजार ५०० रूपैयाँ र तीन वर्षभन्दा बढीको भएमा दुई हजार ५०० रूपैयाँ कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्दछ ।
- ▶ विभागले तोकेबमोजिम सीपको तालिम लिई सोको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्दछ ।
- ▶ वैदेशिक रोजगारमा जाँदा स्वदेशी विमानस्थलको प्रयोग गर्नुपर्दछ ।
- ▶ म्यानपावर कम्पनीलाई तिरैको पैसाको रसिद लिनुपर्दछ ।
- ▶ सम्झौताबमोजिम रोजगार उपलब्ध नगराएमा कामदार वा निजको आफन्तले विभागसमक्ष क्षतिपूर्तिका लागि उजुरी दिन सक्ने छ ।
- ▶ कामदारले आर्जन गरेको रकम बैंक वा इजाजत प्राप्त बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने संस्थामाफर्त स्वदेश पठाउनुपर्छ ।
- ▶ करारबमोजिम सुविधा नपाई कामदार अलपत्र परी स्वदेश फर्काउन परेमा म्यानपावरले नै स्वदेश फर्काउनुपर्ने छ ।
- ▶ कामदारले भिसाको म्याद, करार अवधि र श्रम स्वीकृतिको म्याद सकिएपछि स्वदेश फर्कनुपर्दछ ।

■ प्रा.डा. दिलीप सुब्बा

विज्ञान तथा प्रविधिको प्रयोग स्वस्थ र सुखी जीवन तथा राष्ट्रिय समृद्धि प्राप्तिका लागि हुनुपर्दछ । यसको निमित्त राम्रो विज्ञान शिक्षा, अनुसन्धान, प्रविधि नवप्रवर्तन आधार भूत आवश्यकता हो । जनताको जीवनस्तर वृद्धि र देशको समृद्धिको निमित्त विज्ञान र प्रविधिको भूमिकालाई सशक्त बनाउने, वस्तुनिष्ठ र ठोस परिणाममुखी कार्यक्रम सञ्चालन गरी नाष्टको प्रतिष्ठामा वृद्धि गरी नाष्टलाई विश्वस्तरीय अनुसन्धान केन्द्रका रूपमा विकास गर्नुपर्ने हुन्छ ।

विज्ञानको प्रभावकारी प्रयोगले मात्रै कुनै पनि राष्ट्रलाई दिगो विकास र समृद्धिको मार्गतर्फ डोहोर्‍याउन सक्छ । वैज्ञानिक अनुसन्धान, प्रविधिको नवप्रवर्तन र शिक्षामा लगानी गरी समाजलाई आधुनिक, आत्मनिर्भर र दिगो रूपमा विकास गराउन सकिन्छ । विज्ञानविना समृद्धि सम्भव छैन भन्ने तथ्य विश्वका विकसित र विकासशील राष्ट्रहरूको प्रगतिबाट प्रस्ट हुन्छ । नेपालजस्तो विकासोन्मुख देशको आर्थिक, सामाजिक र दिगो विकासका लागि भने विज्ञान र प्रविधिको भूमिका अत्यन्त महत्त्वपूर्ण छ ।

वैज्ञानिक अनुसन्धान, नवीन प्रविधि र डिजिटल रूपान्तरणले नेपालको समृद्धि, पूर्वाधार विकास, स्वास्थ्य सेवा सुधार, कृषि उत्पादकत्व वृद्धि र वातावरणीय सन्तुलनजस्ता क्षेत्रमा ठूलो योगदान दिन सक्छ । विज्ञान र प्रविधिको प्रभावकारी प्रयोगले मुलुकको समृद्धि, औद्योगिकीकरण तथा दिगो विकासको मार्ग खोल्न सक्छ । सरकारले वैज्ञानिक अनुसन्धान, प्रविधिमा लगानी र प्रविधिमा आधारित नीति निर्माणलाई प्राथमिकता दिएमा नेपाललाई आधुनिक र आत्मनिर्भर राष्ट्र बनाउन सकिन्छ । विज्ञान प्रविधि नेपालको उज्ज्वल भविष्यको आधार स्तम्भ हो ।

राष्ट्रको सर्वांगीण विकासका लागि विज्ञान तथा प्रविधिको विकास र उपयोगको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । विश्वमा विकसित राष्ट्रहरूको विकासको मूल आधार नै समयसापेक्ष प्रविधिको विकास रहेको पाइन्छ । जहाँ विज्ञान र प्रविधिको विकास, प्रवर्द्धन र उपयोग भएको छ, त्यहाँको विकासको दर उच्च रहेको छ । तथापि, नेपालमा समयसापेक्ष र जनताको समस्या समाधान गर्न सक्ने किसिमले विज्ञान र प्रविधिको विकास र प्रयोग हुन सकिरहेको छैन । नेपालको सिवियानले विज्ञान तथा प्रविधिलाई देशको विकाससँग आवद्ध गर्दै वैज्ञानिक अनुसन्धान एवं विज्ञान र प्रविधिको आविष्कार, उत्पन्न र विकासमा लगानी अभिवृद्धि गर्ने तथा वैज्ञानिक, प्राविधिक, बौद्धिक र विशिष्ट प्रतिभाको संरक्षण गर्ने नीति आत्मसात् गरेको छ ।

सरकारले विज्ञान, प्रविधि र नवप्रवर्तन नीतिमार्फत वैज्ञानिक अनुसन्धान, प्रविधिको विकास र नवप्रवर्तनलाई दिगो विकासको प्रमुख आधारका रूपमा अधि बढाउने लक्ष्य राखेको छ । नेपालमा विज्ञान र प्रविधिसम्बन्धी नीति पहिलोपटक २०४४ सालमा ल्याइएको थियो । त्यसपछि, समयानुसार यसमा संशोधन हुँदै आएको छ । पछिल्लो विज्ञान, प्रविधि तथा नवप्रवर्तन नीति २०७६ ले वैज्ञानिक सोच, अनुसन्धान, प्रविधि हस्तान्तरण, तथा नवप्रवर्तनलाई प्राथमिकता दिएको छ ।

यस नीतिलेसमेत तथ्यमा आधारित अनुसन्धानमा जोड दिँदै जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने र समाजमा विद्यमान अन्धविश्वास र कुरीतिलाई निर्मूल गर्ने रणनीति निर्धारण गरेको छ । यस नीतिले विज्ञान तथा प्रविधिका प्रायः सबै विधाहरूलाई समेट्ने प्रयास गरेको छ । कृतिम बौद्धिकता (एआई), नानो प्रविधि, बायो प्रविधि, परमाणु विज्ञान, इन्जिनियरिङको अधिकतम उपयोग गरी औद्योगिक उत्पादकत्व वृद्धि, उचित व्यवसायीकरण, दिगो पूर्वाधार विकास, जैविक तथा खनिज स्रोतको उपयोग, वातावरण, जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण र सुशासन सेवा प्रवाह, साइबर तथा राष्ट्रिय सुरक्षालाई नीतिमा प्राथमिकता क्षेत्रको रूपमा लिइएको छ ।

विज्ञान, प्रविधि र नवप्रवर्तनलाई समृद्ध नेपालको निर्माणका लागि प्रमुख आधारका रूपमा लिइएको छ । १६औँ पञ्चवर्षीय योजनामा योजनाले वैज्ञानिक अनुसन्धान, सूचना प्रविधि र नवप्रवर्तनलाई प्रवर्द्धन गरी दिगो आर्थिक विकास गर्न लक्ष्य राखेको छ ।

यस योजनामा विज्ञान प्रविधिसम्बन्धी मुख्य रणनीति र लक्ष्यहरूमा सूचना प्रविधिको विकास, अनुसन्धान तथा नवप्रवर्तन प्रवर्द्धन, कृषि तथा खाद्य सुरक्षामा विज्ञान प्रविधिको प्रयोग, स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्रविधिको विस्तार, पूर्वाधार तथा ऊर्जा प्रविधिको प्रयोग, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरणका विषयहरूलाई समावेश गरिएको छ ।

नास्टको भूमिका

नेपालमा विज्ञान र प्रविधि क्षेत्रका कार्य गर्ने सर्वोच्च निकाय नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान (नाष्ट)ले स्थापनादेखि निरन्तर रूपमा समाजमा वैज्ञानिक चेतना अभिवृद्धि गर्ने, जनतालाई वैज्ञानिक ज्ञानद्वारा सु-सूचित पार्ने र तथ्यमा आधारित जानकारी प्रदान गर्ने कार्य गर्दै आएको छ । विज्ञान र प्रविधि क्षेत्र अन्तरसम्बन्धित विषयवस्तु भएकाले एकल संस्थाभन्दा संस्थाहरूबीच सहकार्य र समन्वयबाट उद्देश्य प्राप्तमा प्रभावकारी हुन सक्दछ ।

प्रदेशस्तरबाट पनि विज्ञान तथा प्रविधिलाई प्रवर्द्धन गर्न विशिष्टीकृत अनुसन्धान केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउन प्रारम्भ भइसकेको छ । नेपाली मौलिक प्रविधिलाई समयसापेक्ष परिमार्जन एवं जनोपयोगी बनाउन आवश्यक प्रक्रिया बढाइसकिएको छ ।

नास्टले यसै वर्ष विज्ञान प्रविधि सूचना प्रणाली केन्द्रको स्थापना गरी विज्ञान प्रविधिको समपूर्ण सूचनालाई भण्डारण गरी उपयोगमा जोड दिइएको छ । वार्षिक कार्यक्रमका लागि तय गरेका विभिन्न अनुसन्धान तथा विज्ञान प्रविधिका प्रवर्तनात्मक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ । यसका लागि विभिन्न विषयगत वैज्ञानिक उपसमितिहरूलाई क्रियाशील बनाइएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा सातवटै प्रदेशमा विशिष्टीकृत अनुसन्धान केन्द्रको स्थापनाको कामलाई पूर्णता दिई जनशक्तिको व्यवस्था गरेर विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेको छ । संरचना एवं पूर्वाधार विकासतर्फ बितेको आर्थिक वर्षमा बायोमेडिकल रिसर्च ल्याबको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ भने हाल 'सेकेण्डरी स्ट्रचान्डर्ड डोसिमेट्री ल्याबरेटोरी'को निर्माण कार्य सम्पन्न हुने प्रक्रियामा रहेको छ ।

विदेशी वैज्ञानिक संस्थाहरूसँगको सम्बन्ध र सहकार्यलाई अधि बढाउने काम भएको छ । सन् १९९० देखि इटालीको वैज्ञानिक संस्थासँग मिलेर लोन्चेस्थित पिरामिड ल्याबको प्रयोग गर्दै उच्च धरातलीय अनुसन्धान कार्य गर्दै आएकांमा सन् २०१५ देखि सो कार्य अवरुद्ध भएकाले त्यसलाई सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । सन् २०१९ मा जापानको वैज्ञानिक संस्था क्युटेकसँगको सहकार्यमा नास्टले नेपालकै प्रथम न्यानो स्याटलाइट (नेपाल स्याट १) अन्तरिक्षमा प्रक्षेपण गरेको थियो । त्यस्तै सन् २०२४ मा भारतको अन्तरिक्ष अनुसन्धान संस्था 'आएएसआरओ'सँग दोस्रो न्यानो स्याटलाइट (मुनाल) चाँडै प्रक्षेपण गर्ने सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर भएको छ । भारतको राष्ट्रिय वैज्ञानिक तथा औद्योगिक अनुसन्धान संस्था 'सिएसआइआर'सँग विज्ञान तथा औद्योगिक अनुसन्धानका वृहत विषयमा सहयोग र सहकार्य निमित्त समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरिएको छ । यस संस्थासँगको संयुक्त कार्यक्रम तथा प्रविधि हस्तान्तरणबाट नेपाललाई धेरै फाइदा पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

यस वर्ष जापानको वैज्ञानिक संस्था 'सिएसआइएस'सँग ग्लोबल नेभिगेसन स्याटलाइट सिस्टम (जिएनएसएस) प्रणालीलाई नेपालमा प्राकृतिक प्रकोप, आपत्कालीन समस्या पछिचान, यातायात प्रणाली, भूमि व्यवस्थापनजस्ता

क्षेत्रहरूमा उपयोग गर्ने गरी समझौता गर्ने काम अधि बढेको छ ।

यसैगरी स्थानीय संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्ने काम अधि बढिरहेको छ । राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोपसँग प्रकृति संरक्षण विषयमा सहकार्य गर्न समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरिएको छ भने उद्योग वाणिज्य महासंघसँग सहयोग र सहकार्यका लागि छलफल सुरु भएको छ ।

विज्ञान तथा प्रविधिको प्रयोग स्वस्थ र सुखी जीवन तथा राष्ट्रिय समृद्धि प्राप्तिका लागि हुनुपर्दछ । यसको निमित्त राम्रो विज्ञान शिक्षा, अनुसन्धान, प्रविधि नवप्रवर्तन आधारभूत आवश्यकता हो । जनताको जीवनस्तर वृद्धि र देशको समृद्धिको निमित्त विज्ञान र प्रविधिको भूमिकालाई सशक्त बनाउने, वस्तुनिष्ठ र ठोस परिणाममुखी कार्यक्रम सञ्चालन गरी नाष्टको प्रतिष्ठामा वृद्धि गरी नाष्टलाई विश्वस्तरीय अनुसन्धान केन्द्रका रूपमा विकास गर्नुपर्ने हुन्छ । भावी योजना निर्माण गर्दा सरकारको चालु आवधिक योजना तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, विज्ञान प्रविधि तथा नवप्रवर्तन नीति, दिगो विकासका लक्ष्यलाई मार्गनिर्देशक मानिने छ । योजना तयार गर्दा नास्टका विषयगत वैज्ञानिक उपसमितिहरू, नास्टबाट आयोजना गरिएका सम्मेलन, गोष्ठी, छलफलका प्रतिवेदन, अन्तर्राष्ट्रिय वैज्ञानिक संस्थासँगको सहकार्य गर्ने समझदारी, विभिन्न मन्त्रालय एवं राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग भएका समझदारी र सम्झौता, राष्ट्रिय योजना आयोगसँगको परामर्श, प्राज्ञसभाको सल्लाह सुझावलाई आत्मसात् गरिएको छ ।

योजनाको कार्यदिशा उत्पादन वृद्धि तथा उद्यमशीलताको विकासमा सहयोग प्‍याउने नवीन प्रविधिहरूको विकास, अनुसन्धानलाई औद्योगिक उत्पादनसँग जोड्ने, विज्ञान शिक्षण आधुनिकीकरण, विज्ञान, गणित, इन्जिनियरिङ विधामा उच्च अध्ययन गरेका जनशक्तिको संख्यामा उल्लेख्य वृद्धि गर्न सहयोग गर्नु, भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र र जीवशास्त्र वा फिजियोलोजी विधामा उत्कृष्ट स्तरको अनुसन्धान हुने वातावरण तयार गर्नु नास्टको लक्ष्य रहेको छ । त्यस्तै विज्ञान प्रविधिको राष्ट्रिय सूचना प्रणाली विकास गर्ने युवा वैज्ञानिकहरूलाई अनुसन्धान तथा नवप्रवर्तनको पर्याप्त अवसर प्रदान गर्नु, परम्परागत प्रविधिको प्रवर्द्धन, प्रादेशिक अनुसन्धान केन्द्रहरूको प्रभावकारी सञ्चालन, वाञ्छित भौतिक संरचनाको निर्माणतर्फ लक्षित रहेको छ ।

ती योजनाअन्तर्गतका कार्यक्रमलाई कृषि र खाद्य उत्पादन, स्वास्थ्य, विज्ञान शिक्षा, ऊर्जा, वन पैदावार, जलस्रोत, भौतिक पूर्वाधार, सूचना प्रविधि, औद्योगिक उत्पादन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन एवं प्राकृतिक प्रकोपका क्षेत्रहरूमा सञ्चालन गर्ने धारणा रहेको छ । अन्तरिक्ष प्रविधि र उच्च धरातलीय अनुसन्धान तथा भूकम्प पूर्वसूचना प्रणालीको स्थापनालाई पनि महत्त्व दिइएको छ । उत्कृष्टस्तरको अनुसन्धानका लागि सबल र उत्कृष्ट प्रयोगशालाको निर्माण तथा उत्कृष्ट अन्तर्राष्ट्रिय प्रयोगशाला एवं वैज्ञानिकहरूसँग सहकार्य गर्ने, प्रविधि नवप्रवर्तन प्रसार र स्थानान्तरणका लागि प्राविधिक भवनको निर्माण, प्रदेशहरूको विशेषताअनुरूप त्यहाँ स्थापित अनुसन्धान केन्द्रहरूको सुदृढीकरण र क्षमता विकास, वैज्ञानिकहरूको क्षमता विकास गर्ने योजना रहेको छ । यी सबै कार्यमा तीनै तहका सरकार, वैज्ञानिक समुदाय र आमनागरिकको सहयोग, सहकार्य र सद्भावको खाँचो पर्दछ ।

(नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (नास्ट) का उपकुलपति प्रा.डा. सुब्बासँग राससका कृष्ण अधिकारीले गरेको कुराकानीमा आधारित)

संघीयताबाट पछाडि हट्न सक्ने स्थिति छैन

यी कमजोरीका बावजुद राष्ट्रिय सभालाई प्रस्तुतिका आधारमा हेर्ने हो भने तुलनात्मक रूपमा राम्रो छ । संघीयता कार्यान्वयनको कुरा हेर्ने हो भने १० वर्ष हुन लाग्यो । संविधान संशोधनको कुरा उठिरहेको छ, र मुलुकमा राजनीतिक स्थायित्व दिने, निर्वाचन प्रणालीमा सुधार गर्ने, आर्थिक विकास गर्ने, समावेशी पक्षलाई अझ बल्ल बनाउनेजस्ता कतिपय विषयमा आवश्यक परेको खण्डमा कम्तीमा सदनमा रहेका दलहरूबीचको साझा सहमतिमा संशोधन गर्नुपर्छ । संविधानको समीक्षा गर्ने हो भने संविधानमा व्यवस्थित मौलिक अधिकारहरू लागू गर्नका निम्ति कानुनहरू अझै बल्ल सकेका छैनन् । जस्तै, आमाको नामबाट नागरिकता दिने कानुन बनिसकेको छ तर अभ्यासमा लैजानका लागि फेरि एउटा विधेयक दर्ता गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । एउटा र अर्को संविधान लागू गर्नगरी कानुन बनेका छैनन् र अर्को संविधान लागू गर्न बनेका कानुन पनि लागू भएका छैनन् । संविधानमा जेजति अधिकार लेखिएका छन् त्यसलाई थप परिस्कृत गर्नेगरी संविधान संशोधन हुनुपर्छ । पछाडि हट्नेगरी संविधान संशोधन हुनु हुँदैन ।

जहाँसम्म संघीयता सबलीकरणको कुरा छ, संघीयता लागू गर्नका निम्ति खासगरी स्थानीय सरकार अलि स्वायत्त प्रकृतिका छन्, आफ्ना क्षमता अनुसार काम गरिरहेका छन् । प्रादेशिक सरकारलाई वलियो बनाउन प्रहरी सैन र निजामती सेवा ऐन आवश्यक छ । यी दुईवटा ऐन नबन्दासम्म प्रदेशले केही गर्ने सक्दैन । यी दुईवटा कानुन चाँडो बन्नु भनेर संघ सरकारलाई भक्कक्याउन जोड पुगेन कि ?

अब संघीयताबाट पछाडि हट्न सक्ने स्थिति

छैन । अब हाम्रो देश संघीयतामा गइसक्यो । त्यसलाई वलियो बनाउनुबाहेक हामीसँग अर्को विकल्प छैन । संघ सरकार र संघीय संरचना पनि अब अलि सहिष्णु भएर खुला सोच लिएर संघीयता वलियो बनाउने गरी अगाडि बढ्नुपर्छ । राष्ट्रिय सभा त संघीयताको पहरेदार नै हो । दुवै सदन, सरकार र राज्य सबैले संघीयता सबलीकरणमा जुन प्रयास गरेका भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने छ त्यसमा कमी देखिन्छ ।

केही समयअघि ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेसनलले सार्वजनिक गरेको भ्रष्टाचार सूचकांकमा नेपालको स्थान राम्रो छैन । यस्ता रिपोर्तले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा नेपालको छवि कस्तो रहेछ भन्ने देखाउँछ । भ्रष्टाचारको जुन रोग नेपालमा छ, यसबाट पहिला उन्मुक्ति पाउनुपर्ने हुन्छ । बीचमा केही भ्रष्टाचार गरेका व्यक्ति जेल गए, केहीको नाम आए, केही अनुसन्धानमा तानिए । भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न सबैगै भने स्वतः सुशासन हुन्छ । सर्वसाधारण जनताले पनि सही र गलत छुट्याउनुपर्दछ । जो खराब छ, त्यो प्रवृत्ति उच्चार हुनुपर्छ । भ्रष्टाचारलाई हटाइएन भने धनी र गरिबको खाडल अझ बढ्ने देखिन्छ । यसलाई नियन्त्रण गर्न सबैले मिलेर काम गर्नुपर्ने हुन्छ । भ्रष्टाचार भनेको पैसामात्र होइन आचरण पनि हो । आचरण स्वच्छ हुनुपर्‍यो । चाहे राजनीतिज्ञ होस् वा आमनगरिक सबैले आफ्नो सामाजिक दायित्व निर्वाह गर्नांतर ध्यान दिनुपर्‍यो । जसलाई जे काम दिएको छ, त्यो पूर्ण इमानदारसाथ गर्नुपर्‍यो ।

(राष्ट्रिय सभा सदस्य चन्द्रसँग रासस समाचारदाता वृन् थारुले गरेको कुराकानीमा आधारित)

Chief Administrative Officer

फिल्म 'आमा आज पनि रुन्छिन्' को शुभमुहूर्त गरिएको छ । एक कार्यक्रमका बिच कोटेश्वर महादेव मन्दिरमा फिल्मको मुहूर्त गरिएको हो । ए.आर. प्रोडक्सनको प्रस्तुति र संसारभरका आमाहरूमा समर्पित भनिएको फिल्मका निर्माता गिर्वाण बिजय खड्का र सेवन्तक खड्का रहेका छन् । अशु अशेष गिरीको निर्देशन रहने फिल्ममा सरोज खनाल, गौरी मल्ल, मुस्कान पौडेल, रबिन्द्र भा, आशा भुषाल, सुदिप शाह ठकुरी, आराध्या लक्ष्मी खड्की, देशभक्त खनाल, रेट्रोना बानिया, बालकलकार आर्यन पौडेल र विशेष भूमिकामा सुदर्शन बुढाथोकीको अभिनय रहनेछ ।

सुवेदीका चार कृति लोकार्पण

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- वरिष्ठ साहित्यकार होमनाथ सुवेदीले सिर्जना र सम्पादन गरेका चारवटा कृति लोकार्पण गरिएका छन् । अन्तरराष्ट्रिय नेपाली साहित्य समाज (अनेसास) नेपाल

च्याप्टरद्वारा शनिवार आयोजित कार्यक्रममा 'नन्दिनी शोक महाकाव्य', 'नन्दादेवी स्मृतिग्रन्थ', 'नन्दा शोक खण्डकाव्य' र 'सेती गजल खण्डकाव्य' विमोचन गरिएका हुन् । त्यस अवसरमा नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानका कुलपति भूपाल राईले श्रष्टा सुवेदीलाई

'नेपाली डायस्पोरा स्पर्ण तारा सम्मान' प्रदान गरे । कार्यक्रममा सुवेदीद्वारा रचित 'नन्दा शोक खण्डकाव्य' र सेती गजल खण्डकाव्य समेटिएका श्रव्य सामग्रीसमेत विमोचन गरियो । वरिष्ठ साहित्यकार सुवेदी अनेसासका संस्थापक अध्यक्ष हुन् । कार्यक्रममा कुलपति राईले साहित्यकार सुवेदीका रचनाले नेपाली भाषा र वाङ्मयलाई अन्तरराष्ट्रियजगत्मा पुर्‍याउन योगदान गरेको धारणा राखे । उनले साहित्यको अध्ययन र लेखनले शोकलाई सिर्जनामा रूपान्तरण गर्न सकिन्छ, भन्ने सुवेदीका कृतिबाट उदाहरण प्रस्तुत भएको बताए । त्रिभुवन विश्वविद्यालयका प्राध्यापक जबलाल सापकोटाले अन्तरराष्ट्रियस्तरमा नेपाली वाङ्मयलाई विकास गर्दै नेपाली भाषाको श्रौर्वद्धिमा पुर्‍याएको योगदान महत्वपूर्ण रहेको र उनी 'साहित्यिक दोभान' भएको टिप्पणी गरे । कार्यक्रमका अन्य वक्ताहरूले विशाल भावना बोकेको सक्षिप्त साहित्यिक विधा कवितालाई साधना र शब्दको खेलका रूपमा चित्रित गरे । उनीहरूले सुवेदीका कृतिमा आख्यानभन्दा अनुभूति प्रधान रहेको टिप्पणी गरे ।

निटफेस्टमा १२ देशका १७ नाटक

काठमाडौं (प्रस)- नेपाल अन्तरराष्ट्रिय नाट्य महोत्सव (निटफेस्ट) तेस्रो संस्करणमा १२ देशका १७ नाटक मञ्चन हुने भएको छ । मण्डला थिएटरद्वारा आयोजना गरिने महोत्सव यही चैत ६ देखि १२ गतेसम्म चल्ने महोत्सवका संयोजक केदार श्रेष्ठले जानकारी दिए । उनले भने, 'हामीलाई विश्वभरबाट एक सय १५ नाटक प्राप्त भएका थिए । तीमध्येबाट १० विदेशी र २ नेपाली गरी १२ वटा नाटक छनोट गरिएको छ ।

त्यसबाहेक मण्डला थिएटरबाट एक, तीन सहरका स्थानीय आयोजकका तीन र चौतारी नाटक एक गरी जम्मा १७ नाटक महोत्सवमा मञ्चन गरिने छ ।' श्रेष्ठका अनुसार नेपालबाट 'फोडा' र 'सामा चाको सामा चाको अहिवा हे', जापान र नेपालको 'कन्दाता एन्ड शकुन्तला', भारतको 'एबओर्जिनल काइ' र 'तमासा', चीनको 'मोचौ मोचौ', ट्युर्निसियाको 'एसेच', इरानको 'एन्टगोन', लिथुआना र स्पेनको 'अराइम्ड', चीनको

'चार्मिड जिन्जु ओपेर एपिसोड्स' लगायतका नाटक छनोट गरिएको छ । 'सामाजिक रूपान्तरणका लागि रंगमञ्च: रैथाने ज्ञानको उज्यालो' नारासहित हुने महोत्सव काठमाडौँस्थित मण्डला थिएटरसँगै पोखरा, भरतपुर र बेलवारीमा पनि हुँदैछ । संयोजक श्रेष्ठले महोत्सवमा एक सय भन्दा बढी विदेशी कलाकारहरू आउने, स्कटल्यान्ड, चीन र जर्मनीका कलाकारद्वारा तीन फरक कार्यक्रमलाई सँगै कला प्रदर्शनी, सङ्गीत, नृत्य प्रदर्शनी हुने जानकारी दिए ।

रंगशाला

गोर्खा ट्रेल ब्लेजरको उपाधि लिम्बू र सेर्मालाई

■ प्रभाव संवाददाता

धरान- तेस्रो गोर्खा ट्रेल ब्लेजर १० किलोमिटर खुल्ला दौड प्रतियोगिताको उपाधि पुरुषतर्फ सुरज लिम्बू र महिलातर्फ पुष्प सेर्माँले जितेकी छिन् । प्रतियोगिता गोर्खा सिमेन्ट्रिज ट्रस्ट नेपालको आयोजनामा भएको प्रतियोगितामा धरान उपमहानगरपालिका-१८ को संयोजन र धरान उपमहानगरपालिकाको सहयोग रहेको थियो । उपाधि विजेता सुरज लिम्बूले ३४ मिनेट

४५ सेकेन्ड र पुष्पा सेर्माँले ४५ मिनेट ३४ सेकेन्डमा दौड पूरा गरे । विजेता दुवै जनालाई नगद रु २० हजारसहित मेडल र प्रमाणपत्र प्रदान गरियो । विजेता दुवै जनाले सन् २०२६ मा हडकडमा आयोजना हुने गोर्खा ट्रेल रनमा सहभागी हुन पाउने गोर्खा ट्रस्टका अध्यक्ष महेन्द्र राईले जानकारी दिए । जीवित वीर गोर्खा सैनिकको सम्मानमा आयोजना हुँदै आएको प्रतियोगिताअन्तर्गत धरान-१८ स्थित रत्न चोकबाट सुरु भएको दौड मङ्गलबारे, सर्दु पुल, भञ्ज्याङ हुँदै गोर्खा

स्मृति पार्क पुगेर समापन भएको थियो । प्रतियोगितामा सुनसरी, झापा, मोरङ, उदयपुर, भोजपुर, तेह्रथुम, पाँचथर, धनकुटालगायत जिल्लाबाट ४०० बढीको सहभागिता रहेको अध्यक्ष राईले बताए । प्रतियोगिताका अवसरमा दोस्रो विश्वयुद्ध लडेका खोटाङ जन्ते ढुङ्गा निवासी हाल बेलटार बसोबास गर्ने १०२ वर्षीय जीवित पूर्वब्रिटिस गोर्खा सैनिक दलबहादुर राई र धरान १८ रत्नचौक निवासी ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिएको छ ।

घाइते भएपछि ब्राजिलको टिमबाट हटाइए नेइमार

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- ब्राजिलका सुपरस्टार फुटबलर नेइमार फेरी घाइते भएका छन् । शुक्रबार तिघ्राको चोटका कारण नेइमार आगामी विश्वकप छनोटको लागि ब्राजिलको टिमबाट बाहिरिएका छन् । अक्टोबर २०२३ देखि ब्राजिलको टिम बाहिर रहेका नेइमारलाई ब्राजिलको विश्वकप छनोटका आगामी खेलका लागि राष्ट्रिय टिममा समावेश गरिएको थियो । मार्च २ मा ब्रागान्तिनोविरुद्ध सान्तोसको

२-० को जितमा नेइमारको मांसपेशीमा समस्या आएको बताइएको छ । नेइमार कहिलेसम्म ठिक हुन्छन् भन्ने स्पष्ट भएको छैन । नेइमारले ब्राजिलका लागि अहिलेसम्म १२८ खेल खेल्दै ७९ गोल गरेका छन् । उनी ब्राजिलका लागि सर्वाधिक गोल गर्ने खेलाडी हुन् । नेइमारको चोटपछि ब्राजिलियन फुटबल कन्फेडरेसनले उनको ठाउँमा रियल म्याड्रिडबाट खेल्नेहेका युवा खेलाडी एन्ड्रीकलाई टिममा बोलाएको छ । त्यस्तै बोर्डले म्यानचेस्टर सिटीका गोलकिपर एडर्सन र फ्लेमिन्गोका डानिलोलाई पनि

टिमबाट बाहिर राखेको छ । उनीहरूको ठाउँमा, लियोनका गोलकिपर लुकास पेरी र फ्लेमिन्गोका डिफेन्डर एलेक्स सान्जोलोलाई टिममा समावेश गरेको छ । जनवरी ट्रान्सफर विन्डोमा आफ्नो पुरानो क्लब सान्तोसमा फर्किएका नेइमार करिव १८ महिनापछि राष्ट्रिय टिममा फर्किएका थिए । दक्षिण अमेरिकी विश्वकप छनोट तालिकामा पाँचौँ स्थानमा रहेको ब्राजिलले मार्च २१ मा घरेलु मैदानमा कोलम्बियासँग र मार्च २५ मा प्रतिद्वन्द्वी अर्जेन्टिनासँग उसको घरेलु मैदानमा खेल्ने तालिका रहेको छ ।

प्रधानमन्त्री कप

पुलिस क्लबको लगातार चौथो जित कोशीविरुद्ध आर्मीका दासले हाने शतक

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- जारी पीएम कप अन्तर्गत नेपाल पुलिस क्लबले लगातार चौथो जित हासिल गरेको छ । शनिवार देउखुरी क्रिकेट स्टेडियममा सम्पन्न खेलमा पुलिस क्लबले मधेश प्रदेशलाई १९३ रनले पराजित गरेको हो । पुलिस क्लबले दिएको २८९ रनको लक्ष्य पछ्याएको मधेश प्रदेशले २६१ ओभरमा अल आउट हुँदै ९५ रन बनाएको थियो । मधेशका लागि दिपेश दासले सर्वाधिक ३१ रन बनाए भने रूपेश सिंहले १६ रन बनाएका थिए । त्यस्तै पुलिस क्लबका ललित राजवंशीले ५ विकेट लिएका थिए भने कुशल भुर्तेलले २ विकेट लिएका थिए । यसअघि टस जितेर पहिला ब्याटिंग गरेको कोशी खेलमा आर्मीले ४७१ ओभरमा ३ विकेट गुमाउँदै लक्ष्य पूरा गरेको थियो । आर्मीका

सेखले ५५ रन बनाए । त्यस्तै अर्जुन साउदले ४७ र दिलिप नाथले ४५ रन बनाएका थिए । त्यस्तै मधेश प्रदेशका वलर रूपेश सिंहले ४ विकेट लिए भने विशाल पटेलले ३ विकेट लिएका थिए । यो जितपछि पुलिस क्लबको ४ खेलमा ८ अंक भएको छ र पुलिस अपराजित रहेको छ । त्यस्तै मधेश प्रदेशको भने यो दोस्रो हार हो । मधेशको ३ खेलमा एक जित र २ हारसहित २ अंक रहेको छ ।

कोशीमाथि आर्मी विजयी

जारी पीएम कपमा त्रिभुवन आर्मी क्लबले लगातार चौथो जित हासिल गरेको छ । शनिवार सिद्धार्थनगर रंगशालामा सम्पन्न खेलमा आर्मीले कोशी प्रदेशलाई ७ विकेटले पराजित गरेको हो । कोशीले दिएको २३१ रनको लक्ष्य पछ्याएको आर्मीले ४७१ ओभरमा ३ विकेट गुमाउँदै लक्ष्य पूरा गरेको थियो । आर्मीका

पनि वर्गीकरण गर्ने परिपाटी भएकाले त्यस विषयमा सम्बन्धित निकायलाई जानकारी गराउँदै आग्रह गर्नुपर्ने बताए । निर्देशक नवीन सुब्बाले चलचित्रकर्मीको आशय समाजको सदभाव बिगार्नु नभई मनोरञ्जन प्रदान गर्दै विचार प्रस्तुत गर्नु रहेको बताए । उनले बेलाबेलामा सुनिने चलचित्र 'सेन्सर' को विषयमा सम्बन्धित निकायसँग छलफल गर्नु आवश्यक रहेको बताए । भेलामा निर्देशक गणेशदेव पाण्डे, उपेन्द्र सुब्बा, विनोद पौडेल, मनोज पण्डितलगायत सहभागी थिए ।

मध्य चीनको हेनान प्रान्तको सियायी काउन्टीमा रहेको कृषि सहकारीको गहुँ खेतमा ड्रोनहरूले काम गर्दै । यहाँ देशभर वसन्त ऋतुमा हुने काममा विभिन्न आधुनिक प्रविधिहरू प्रयोग गरिँदै छ ।

सर्बियाको राजधानीमा भ्रष्टाचारविरुद्ध विशाल न्याली

बेलग्रेड- सर्बियाको राजधानी बेलग्रेडमा शनिवार दशौं हजार भ्रष्टाचारविरोधी प्रदर्शनकारीहरू भेला भएका छन् । गत नोभेम्बरमा नोभी साड सहरमा रेलवे स्टेसनको छत भत्किँदा १५ जनाको मृत्यु भएपछि सुरु भएको भ्रष्टाचार विरोधी आन्दोलनको यो सबैभन्दा ठूलो विरोध प्रदर्शन हो । राष्ट्रपति अलेक्जेन्डर वुकिचको संकटग्रस्त सरकारका समर्थकहरू पनि राजधानीमा भेला भएका थिए ।

युरोपेली संघ र संयुक्त राष्ट्रसंघ दुवैले शुक्रबार सरकारलाई प्रदर्शन गर्ने अधिकारको सम्मान गर्न अपिल गरेका थिए । रेलवे स्टेसनको दुर्घटनाले कथित भ्रष्टाचार र निर्माण परियोजनाहरूमा ढिलासुस्तीको कारण लामो समयदेखि तिक्ततालाई प्रज्वलित गरेको छ । हप्तौंदेखि विद्यार्थी नेतृत्वले सर्बियाका प्रमुख सहरमा न्याली निकाल्दै आएका छन् ।

उनीहरूले आफ्नो भ्रष्टाचार विरोधी अभियानलाई ग्रामीण गाउँ र सहरहरूमा पनि लगेका छन् जुन लामो समयदेखि भुसिकको सरकारको समर्थनको मेरुदण्ड हो । विद्यार्थी नेतृत्वको आन्दोलन शनिवार बेलग्रेड फर्केपछि सरकारमाथि थप दबाव बढ्ने सम्भावना छ । आन्दोलनका कारण प्रधानमन्त्रीसहित केही उच्च पदस्थ अधिकारीहरूले हालैका महिनाहरूमा राजीनामा दिइसकेका छन् ।

“मलाई दबाव पर्ने छैन”

तर सरकारका समर्थकहरू पनि राजधानीमा भेला भइरहेका छन् । दक्षिणपन्थी समूह र लडाकु (मिलिसिया) सदस्यलगायत समूहहरूले सरकारको पक्षमा संसद नजिकै व्यारिकेडहरू खडा गरेका देखिएको छ । यसले गर्दा शनिवार संसदसम्म मार्च गर्ने तयारीमा रहेका विद्यार्थी नेतृत्वको प्रदर्शनकारीसँग मुठभेद हुने डर बढेको छ । शुक्रबार साँफ दंगा प्रहरी व्यारिकेड र खेती गर्ने टुघाक्टरले घेरिएको शिविर नजिकैबाट बाहिर निस्केको थियो ।

व्यापक विरोधप्रदर्शन गर्न पछि नहट्ने कसम खाएर प्रदर्शनकारीहरू सहरीभत्र पस्न

थालेपछि वुसिकले एक राष्ट्रिय टेलिभिजन सम्बोधनको क्रममा भने, 'म सर्बियाको राष्ट्रपति हुं र म सडकमा यो देशको नियम बनाउन दिने छैन ।' उनले हिंसात्मक गतिविधि नगर्न सबै पक्षलाई आह्वान गर्दै अत्यधिक बल प्रयोग नगर्न प्रहरीलाई निर्देशन दिएका छन् ।

राजधानीमा प्रदर्शनमा उत्रिएका विद्यार्थी प्रदर्शनकारीलाई स्वागत गर्न शुक्रबार राति सर्बियाका विभिन्न सहरबाट हजारौंको संख्यामा अभियानका समर्थक, शुभाचिन्तक तथा आन्दोलनकारी बेलग्रेडका सडकमा लामबद्ध भएका छन् । बेलग्रेडस्थित अर्थशास्त्र संकायकी २० वर्षीया छात्रा तिजाना डुरिकले भनिन्, 'यहाँ पक्कै पनि हिंसा हुने छैन किनभने हामी सबै मार्च गर्ने र सर्बियालाई स्वतन्त्र पार्ने नेतृत्वलाई स्वागत गर्ने एउटै उद्देश्यका साथ आएका हौं । यद्यपि केही विश्लेषकहरूले स्थिति अझ तनावपूर्ण हुनसक्ने सक्ने चेतावनी दिएका छन् । राजनीतिक विश्लेषक श्रदजन भिजिकले भने, 'सरकारले तनाव बढाउने प्रयास गरिरहेको छ र हामी यो अरू केही दिनका

लागि देख्न सक्ने छौं ।'

सरकार समर्थित मिडियाले विद्यार्थीहरूले 'कू' गर्ने योजना बनाइरहेको भन्दै भड्काउ आरोपहरू प्रसारण गरेका छन् । यसअघि वुसिकले प्रदर्शनकारीले 'ठूलो मात्रामा हिंसा' गरेको आरोप लगाएका थिए । प्रदर्शनको कथित प्रतिकूल कभरेजको जवाफमा सोमबार सरकारी प्रसारक आरटिएसको प्रवेशद्वार अवरुद्ध गर्ने प्रदर्शनकारीहरूसँग प्रहरीले केही बेर झडप गरेको थियो । वसन्त ऋतुको संसदीय सत्रको पहिलो दिन गत हप्ता विपक्षी सांसदहरूले प्रदर्शनलाई समर्थन जनाउन मसाल जुलुस गरेका थिए । फडपका क्रममा कैयौं सांसद घाइते भएको सरकारले जनाएको छ ।

तर वुसिकले शनिवार 'अन्तिम' प्रदर्शन हुने चेतावनी दिए पनि विद्यार्थी प्रदर्शनकारीहरूले जवाफदेहिताको माग पूरा नभएसम्म न्याली जारी राख्ने बताएका छन् । एक विद्यार्थी समूहले अनलाइनमार्फत सार्वजनिक पोस्टमा भनिएको छ, 'यदि हाप्पा मागहरू पूरा भएनन् भने, हामी सडकमा अवरोध गर्दै थप आन्दोलनमा सरिक हुने छौं ।' *रासस/एएफपी*

रुसी क्षेत्रमा रहेका युक्रेनी सेनालाई आत्मसमर्पण गर्न पुटिनको निर्देशन

किएभ- युक्रेनका राष्ट्रपति भोलोदिमिर जेलेन्स्कीले रुसी नेताले युद्धविरामको पहललाई बिथोल्न खोजेको आरोप लगाएपछि रुसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनले कुर्सक (रूसी भू-भाग) मा रहेका युक्रेनी सेनालाई आत्मसमर्पण गर्न आह्वान गरेका छन् । अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले युक्रेनी सेनाको जीवन रक्षा गर्न पुटिनलाई आग्रह गर्दै आफ्ना राजदूतले प्रस्तावित ३० दिने युद्धविरामबारे रुसका नेतासँग 'फलदायी' वार्ता गरेको बताएका छन् ।

गत अगस्टमा युक्रेनले कब्जा गरेको अधिकांश भूभाग पुनः कब्जा गर्दै रुसले विगत एक हप्तादेखि कुर्सकको पश्चिमी सीमा क्षेत्रमा तीव्र प्रतिकार गरेको छ । कुर्सकमा भएको हार युक्रेनको तीन वर्ष लामो युद्धका लागि शान्ति वार्तामा महत्त्वपूर्ण 'बार्गेनिङ'को रूपमा यस क्षेत्रमा आफ्नो पकड प्रयोग गर्ने योजनामा ठूलो धक्का हुने छ ।

रूसी टेलिभिजनमा प्रसारण भएको सम्बोधनमा पुटिनले भने, 'हामी अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रम्पको आह्वानप्रति सहानुभूति राख्छौं । यदि उनीहरूले हतियार त्यागेर आत्मसमर्पण गरे भने उनीहरूलाई जीवन र सम्मानजनक व्यवहारको प्रत्याभूति हुने छ ।' ट्रम्पले युक्रेनका हजारौं सैनिकलाई रुसी सेनाले पूर्णरूपमा घेरेको र निकै खराब र कमजोर अवस्थामा रहेको बताएका छन् ।

“अभयानक नरसंहार”

ट्रम्पले भने, 'मैले राष्ट्रपति पुटिनलाई

उनी (रूसी जमिनमा रहेका युक्रेनी सेना) हरूको जीवन रक्षा गर्न जोडदार अनुरोध गरेको छु । यदि, रुसले त्यहाँ उनीहरूविरुद्ध आक्रमण गरेमा यो एक भयानक नरसंहार हुने छ, जुन दोस्रो विश्वयुद्धपछि कहिल्यै देखिएको थिएन ।'

युक्रेनको सैन्य नेतृत्वले उक्त आरोपको खण्डन गरेको छ । युक्रेनका सैन्य जनरल स्टाफले सामाजिक सञ्जालमा लेखेका छन्, 'हाम्रो युनिटलाई घेरा हाल्ने वा अन्य कुनै खतरा छैन ।'

जेलेन्स्कीले किएभमा पत्रकारहरूसँगको संक्षिप्त कुराकानीमा अवस्थाबारे थप समीक्षा गर्दै भने, 'कुर्सक क्षेत्रको अवस्था पक्कै पनि धेरै कठिन छ तर अभियानको अर्को पनि महत्त्व छ ।' उनले पूर्वी सैन्य वदोवस्तीका

सामानको केन्द्र रहेको पोक्रोभ्स्कमा नियन्त्रण कायम राख्न लडिरहेका युक्रेनी सेनामाथिको दबाव कम गर्दै रुसलाई अप्रतिमा रहेका अन्य क्षेत्रबाट सेना फिर्ता बोलाउन बाध्य पारिएको बताए ।

अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रम्पले आफ्ना राजदूत स्टिभ बिटकोफ र पुटिनबीच बिहीवार भएको भेटवार्ताबारे जानकारी दिँदै अमेरिका र युक्रेनबीच ३० दिनका लागि युद्धविराम गर्ने प्रस्ताव गरेका हुन् । 'हामीले हिजो रुसका राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनसँग निकै राम्रो र फलदायी छलफल गरेका थियौं र यो भयानक र रक्तपातपूर्ण युद्धको अन्त्य हुने निकै राम्रो सम्भावना छ,' ट्रम्पले आफ्नै लगानीको सामाजिक सञ्जाल (टुथ सोसल प्लेटफर्म) मा भनेका छन् । *रासस/एएफपी*

दक्षिण अफ्रिकाका राजदूतलाई देश निकाला गर्ने अमेरिकाको घोषणा

वासिङ्टन- अमेरिकी विदेशमन्त्री मार्को रूबियोले वासिङ्टनका लागि दक्षिण अफ्रिकाका राजदूतले अमेरिका र राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पलाई घृणा गरेको आरोप लगाउँदै उनलाई देश निकाला गर्ने घोषणा गरेका छन् ।

दक्षिण अफ्रिकी राष्ट्रपतिको कार्यालयले शनिवार दक्षिण अफ्रिकाका राजदूतलाई देश निकाला गर्ने अमेरिकी निर्णय 'खेदजनक' भएको बताएको छ । राजदूतलाई देश निकाला गर्ने घोषणा गर्दै शुक्रबार रूबियोले लेखेका छन्, 'संयुक्त राज्य अमेरिकाका लागि दक्षिण अफ्रिकाका राजदूतलाई अब हाम्रो महान देशमा स्वागत छैन ।' 'इब्राहीम रसुल 'अमेरिकालाई घृणा गर्ने र घृणा गर्ने एक जातिगत राजनीतिज्ञ हुन्',' ट्रम्पलाई उद्धृत गर्दै विदेशमन्त्री रूबियोले भने । 'उनीसँग हामीसँग छलफल गर्ने केही पनि आधार छैन र यसैले उनलाई अमेरिकामा 'अस्वीकार्य व्यक्ति' का रूपमा घोषणा गरिएको छ । उनलाई अमेरिकामा 'अस्वीकार्य

व्यक्ति' (पर्सना नन ग्राटा) मानिने छ । कूटनीतिमा कूटनीतिक शिष्टाचारअन्तर्गत विशेष सुविधा दिइएकोमा त्यस्तो सुविधाको दुरुपयोग गर्न, कूटनीतिक मर्यादाको उल्लंघन गर्ने व्यक्तिलाई 'होस्ट कन्ट्री'ले अस्वीकार्य व्यक्ति घोषणा गर्न सक्दछ ।

वासिङ्टन र प्रिटोरियाबीचको बढ्दो तनावको पछिल्लो घटनाक्रमका रूपमा राजदूतलाई देश निकाला गर्नु संयुक्त राज्य अमेरिकाको दुर्लभ कदम हो । ट्रम्पले गत फेब्रुअरीमा दक्षिण अफ्रिकालाई दिइने अमेरिकी

नागरिकताको द्रुत मार्गको व्यवस्था गर्दै उनीहरूलाई संयुक्त राज्य अमेरिकामा आमन्त्रित गरिनेछ ।'

दक्षिण अफ्रिकी मूलका अर्बपति एलन मस्कले दक्षिण अफ्रिकी राष्ट्रपति सिरिल रामाफोसाको सरकारमाथि 'खुलेआम रंगभेदी स्वामित्व सम्बन्धी कानुन' रहेको आरोप लगाउँदै आएका छन् र उनी ट्रम्पका निकटतम सहयोगीमध्येका एक हुन् ।

दक्षिण अफ्रिकामा भूमिको स्वामित्व एक विवादास्पद मुद्दा हो । रंगभेदको अन्त्यको तीन दशकपछि पनि अधिकांश खेतीयोग्य जमिनहरू श्वेत समुदायको स्वामित्वमा छन् र सरकार सुधारहरू कार्यान्वयन गर्न दबावमा छ । गत महिना दक्षिण अफ्रिकामा आयोजित जी-२० को एक कार्यक्रममा रामाफोसाले अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रम्पले जनवरीमा पदभार ग्रहण गरेलगत्तै उनसँग 'सकारात्मक' कुराकानी भएको बताएका थिए । उक्त सुधारिएको भनिएको सम्बन्ध पछि बाहिरिएको देखिएको छ । *रासस/एएफपी*

किसानलाई सताउने वन्धजन्तुको गणना र नियन्त्रण सुरु गर्दै श्रीलंका

अनुराधापुरा, श्रीलंका- श्रीलंकाले बाँदर, मयूरलगायतका वन्धजन्तुको राष्ट्रव्यापी गणना शनिवारदेखि सुरु गरेको अधिकारीहरूले बताएका छन् । बालीनालीमा क्षति पुऱ्याई किसानलाई पीडा दिएपछि उनीहरूको नियन्त्रणका लागि सही अनुमान लगाउन किसानपीडक वन्धजन्तुको गन्ती थालिएको हो ।

शनिवार बिहान पाँच मिनेटको अवधिमा करिब ४० हजार स्थानीय अधिकारीहरू जंगली बँदेल, लोरिस, मयूर र बाँदरगणना गर्न खेतवारी र वस्ती वरपर तैनाथ गरिएको थियो । उत्तर-मध्य जिल्ला अनुराधापुरामा

किसान परिवारहरू खुलाचौरमा भेला भएर जनावर हरूको गणना गरे र कृषि मन्त्रालयले उपलब्ध गराएको पानामा रेकर्ड गराए ।

मन्त्रालयका अधिकारी अजित पुष्पकुमाराले राजधानी कोलम्बोमा पत्रकारसँग भने, 'हामीले दोहोरो गणना नहोस् भन्नका लागि बालीनाली नस्ट गरी किसानलाई सताउने वन्धजन्तुको छोटो समयमा गणना गरिरहेका छौं ।' उनले भने, 'गणनाको परिणाम करिब ८० प्रतिशत सही हुने छ भन्नेमा हामीले आशा गरेका छौं । यी जनावरहरूको संख्या थाहा पाएपछि, हामी

तिनीहरूसित जुध्न अर्को कदम चाल्न सक्छौं ।'

कोलम्बोबाट २०० किलोमिटर उत्तरमा पर्ने अनुराधापुराका बासिन्दाहरू वन्धजन्तु गणनाको तयारीका लागि बिहान सबैैरे खेतमा निस्केका थिए । 'हामीसँग धेरै उत्साही सहभागीहरूबाट धेरै सफल गणना भएको छ । उनीहरू ती किसान हुन्, जसले लगातार बालीनालीमा क्षति व्यहोर्नुपरेको थियो,' अनुराधापुराको मिहिन्तले क्षेत्रमा गणना गर्ने कृषि विभागका कर्मचारी चामिन्दा दिसानायकेले एएफपीसँग भने, 'हाम्रो गणनामा २२७ टोक बाँदर र ६५ बैजनी रंगका लंगुर दर्ता भएका छन् ।'

यसैबीच विपक्षी सांसद नलिन बन्दाराले जनगणनाको आलोचना गर्दै यसलाई 'पैसाको बर्बादी' भनेका छन् । 'यो पूर्णअसफलता हो, पैसाको बर्बादी हो । रातको समयमा खेतवारीमा आक्रमण गर्ने किराहरूबारे के भन्न सकिन्छ ? उनीहरूको गणना भइरहेको छैन,' बन्दाराले भने, 'गणनाका लागि नयाँ प्रविधि प्रयोग गर्न सकिन्थ्यो ।'

अधिकारीहरूका अनुसार एकातिहाइभन्दा बढी बालीनाली हात्तीलगायत जंगली जनावरले नष्ट गर्न गरेका छन् तर श्रीलंकामा हात्तीलाई पवित्र मानिएकाले यसलाई यहाँको कानुनले संरक्षण गरेको छ । हात्ती घान

खेती र फलफूल खेतीमा आक्रमण गर्ने प्रमुख जनावर भए पनि शनिवारको गणनामा यसलाई समावेश गरिएको छैन ।

सन् २०२३ मा तत्कालीन कृषिमन्त्रीले चिनियाँ चिडियाखानामा करिब एक लाख टोक मकाक निर्यात गर्ने प्रस्ताव गरेका थिए तर वातावरणविद्को विरोधपछि बाँदरको विक्री योजना रोकिएको थियो । श्रीलंकाले सन् २०२३ मा आफ्नो संरक्षित सूचीबाट बाँदरका तीनवटै प्रजातिका साथै मयूर र जंगली सुंगुरलगायत थुप्रै प्रजातिलाई हटाएको थियो । *रासस/एएफपी*

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टर

पशुपति विज्ञापन सेवा – सोह्रखुट्टे, नयाँबजार फोन नं. ४३५५७६०, ९८४१८८७७१६ ९८६६४३०१५५ । स्मार्ट सर्भिस नेपाल प्रा.लि.–सितानगल, एयरपोर्ट, शम्भु मार्ग, फोन नं.०१२२९६६५८२९८४२६३५८१ । लोटस कम्युनिकेशन– गोंगबुचोक, फोन नं. ४३६४७१। ध्रुवको पसल– डिल्लीबजार, फोन नं. ४४३९२०१। Reachmond Books Shop (रोहित दाहाल) – फोन नं.४०१६३१८, महाराजगञ्ज, भाटभटेनी गेट । Yonjan Enterprise - Dhalku Bhishal Nagar, 4438217। दत्तकाली स्टेशनरी – नयाँबसपाक फोन नं. ९८१३९६०७४६ । सारीका स्टेशनरी पसल – फोन नं. ९८५११२९६८६ । ज्ञानज्योति पुस्तक पसल बागबजार, फोन नं. ४२४००६०। विश्व स्वतन्त्र सञ्चार– सुन्धारा, फोन नं. ४२१९४१२ । निशा बुक्स एण्ड स्टेशनरी – लगनखेल, ५५३१९५७, ९८४१६२७४८९ । वीडलिंक मिडिया प्रा.लि. – पुरानो बानेश्वर चोक, फोन नं. ४४४९२३०९, २०१४९३२, ९८४९६०६१४ । हिमचुली स्टेशनरी– बालाजु नेपालटार, फोन नं.४३८७३४२, ९८४१४४००८३ । मलः स्टेशनरी– गड्ढाघर ठिमी, फोन नं. ६६३०७५७ । B-Tech Nepal- पुतलीसडक चोक, फोन नं.9851079417, 2297501। HaLMax Communication - Jamal Kathmandu, 4224181, 4245457, 9841853198, (Hari Dawadi) जमलको पुलमुनी– विश्वज्योति हल हसाईडमा), वी.एण्ड बी. कम्यूनिकेशन एण्ड साइबर– कलंकी चोक फोनः ०१–४२२७६५३०, फ्याक्सः०१–४२२७१३२२ । दाजुभाइ स्टेशनरी – पिगलास्थान, गौशाला, फोनः ०१–४४९४६१५, ९८४९५०८१९९, ए.आर स्टेशनरी च्यासल गेट –९ ललितपुर फोन नं. ९८४१२८६९८९, हलफ्याक्स मिडिया एण्ड कम्यूनिकेशन जमल, काठमाडौं सम्पर्क : ०१– ४२२४१८१, ०१– ४०१२५७७, लोटस एड मिडिया एण्ड मार्केटिङ गोंगबु चोक फोन नं. ९८५१०२४३९८ र ९८६०३४६२५७, कमल स्टेशनरी, सिफल फोन नं. ९८४३२६४२३२, ०१४५८०१८४ ।

प्रभाव दैनिक

National Daily

अर्थ बजार

मुस्ताङका खेतीयोग्य फाँट | मुस्ताङको घरपभोङ गाउँपालिका-४ जोमसोमको खेतीयोग्य फाँट र आसपासका क्षेत्रहरू । यहाँ स्याउलगायत रैथाने बाली उवा, फापर, जौ, आलु, सिमी र बोडीलगायत उत्पादन हुन्छ ।

तस्विर : सुन्दरकुमार थकाली/रासस

उखु अभावले ‘क्रसिङ’ लक्ष्य हासिल भएन

■ प्रभाव संवाददाता

महोत्तरी- महोत्तरीको गौशाला-१ रामनगरस्थित एभरेष्ट सुगर एन्ड केमिकल इन्डिष्ट्रिजले यसपालि उखु अभावले लक्ष्यअनुसार ‘क्रसिङ’ (उखु पेलेर चिनी बनाउने कार्य) गर्न सकेन । यसैकारण चैत मसान्तसम्म सञ्चालन हुनुपर्ने उद्योग उखुकै अभावमा फागुन मसान्तमै बन्द गर्नु परेको छ ।

गत मङ्सिर २६ गते उखु क्रसिङ सुरु गरेको उद्योगले बिहीवार उखु नपुगेपछि यसपालिको क्रसिङ रोक्नुपरेको जनाएको छ । उद्योगले यसपालि लक्ष्यभन्दा चार लाख क्विन्टल कम उखु क्रसिङ गरेको महाप्रबन्धक सुरेन्द्र शुक्लाले बताए । ‘हामीले यसपालि ९२ दिनमै क्रसिङ बन्द गर्नु पर्‍यो, उखु नै नभएपछि यसपालिको क्रसिङ लक्ष्य प्राप्त गर्न सकिएन’, उनले भने ।

शुक्लाका अनुसार उद्योग सञ्चालनका ९२ दिनमा छ दिन उखु अभावले क्रसिङ

रोक्नुपरेको र २५ दिन क्षमता घटाएर क्रसिङ गर्नुपरेको थियो । यसपालि उद्योगले कम्तीमा ३५ लाख क्विन्टल उखु क्रसिङ गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरे पनि ३१ लाख तीन हजार ५१ क्विन्टल मात्र क्रसिङ गरिएको उनले गुनासो गरे । यसपटक तीन लाख १५ हजार क्विन्टल चिनी उत्पादन गर्ने लक्ष्य पनि उखु अभावले पूरा हुन नसकेको उद्योग प्रशासनले जनाएको छ ।

यसैबीच उद्योगले फागुन २५ सम्म किसानवाट ल्याइएको उखुको भुक्तानी दिइसकेको जनाएको छ । यस अवधिमा पाँच दिन पहिलेसम्मको ३० लाख ८० हजार क्विन्टल उखुको रू एक अर्ब ७० करोड ५७ हजार भुक्तानी दिइसकिएको महाप्रबन्धक शुक्लाले जानकारी दिए । यसपालि चिनी उत्पादनको परिणाम यकिन गर्नभने अझै केही दिन लाग्ने उद्योगले जनाएको छ ।

पछिल्ला तीन वर्षयता उद्योगले भुक्तानी प्रक्रिया क्रमशः सरल बनाउँदै लगेर यसपालि प्रत्येक पाँच दिनमा उखुको भुक्तानी किसानको

खातामा चुक्ता गरेको छ । भुक्तानी प्रक्रिया सरलीकृत भए पनि उचित मूल्य नपाएपछि उखु किसान निराश भएका र यसले गर्दा उत्पादन घट्दा फागुनमै उद्योगले उखु अभाव खेप्नुपरेको उखु उत्पादक कृषक संघ महोत्तरीका अध्यक्ष नरेशसिंह कुशवाहाको भनाइ छ ।

किसानले उखुको प्रतिक्विन्टल रु ७५० पाउनुपर्ने माग राख्दै आएका थिए तर सरकारले गत वर्षको मूल्यमा प्रतिक्विन्टल रु २० मात्र बढाएर ५८५ कायम गरेको छ । उद्योगीले दिने मूल्यवाहेक सरकारले रु ७० अनुदान दिने व्यवस्था गरेको छ । यसअनुसार किसानले उखुको मूल्य प्रतिक्विन्टल रु ६५५ पाउनेछन् ।

यस वर्ष उद्योगले लक्ष्यअनुसार उखु क्रसिङ हुन नसके पनि गत वर्षभन्दा दुई लाख क्विन्टलभन्दा बढी क्रसिङ गरेको छ । गत वर्ष (२०८०/८१) को ‘सिजन’ मा २९ लाख चार हजार ५११ क्विन्टल उखु क्रसिङ गरी दुई लाख ६१ हजार ४०६ क्विन्टल चिनी उत्पादन गरिएको थियो ।

नेपाललाई पाँच अर्ब ८१ करोड निकासा गर्दै आइएमएफ

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (आइएमएफ)ले नेपाललाई उपलब्ध गराएको विस्तारित कर्जा सुविधा (एक्सटेन्डेड क्रेडिट फेसिलिटी-ईसीएफ) को पाँचौँ समीक्षा सम्पन्न गरेको छ । यो समीक्षासँगै आइएमएफले नेपाललाई ईसिएफअन्तर्गतको करिब रु पाँच अर्ब ८१ करोड (चार करोड १८ लाख अमेरिकी डलर बराबर) निकासा गर्ने भएको छ ।

आइएमएफ कार्यकारी बोर्ड बैठकपछि शुक्रबार जारी प्रेस विज्ञप्तिअनुसार नेपालले राजनीतिक अस्थिरता तथा गत असोज महिनाको बाढीका कारण उत्पन्न अवरोधका बावजुद पनि उल्लेखनीय प्रगति गरेको छ । त्यस्तै, पुँजीगत खर्चमा वृद्धि, भूकम्प तथा बाढी पहिरोपछिको पुन:निर्माण, लचिलो र सहूलियतपूर्ण मौद्रिक नीति, जलविद्युत् उत्पादनमा भएको वृद्धिलगायत कारणले यसवर्ष नेपालको आर्थिक वृद्धिलाई थप टेवा पुग्ने आइएमएफले जनाएको छ ।

विदेशी मुद्रा सञ्चित घटेर भुक्तानी सन्तुलन निकै कमजोर भएपछि नेपालले सन् २०२२ मा ३९ करोड ५९ लाख अमेरिकी डलर बराबरको ईसिएफ सुविधा लिएको थियो । जुन नेपालले पाउने विशेष अधिकार (स्पेस ड्रइड राइट) कोटाको १८० प्रतिशत बराबर हो । बजेट वित्तपोषणका लागि चार वर्षमा विभिन्न किस्तामा भुक्तानी गर्नेगरी आइएमएफले यो सुविधा उपलब्ध गराएको थियो । आइएमफ समीक्षा टोलीका प्रमुख सर्वत जहानको नेतृत्वमा गत पुस अन्तिम साता त्रिनिधिमण्डल नेपाल आएको थियो । नेपालको अर्थतन्त्रमा आन्तरिक माग

कमजोर हुनुका साथै विभिन्न चुनौतीहरूको सामना गरिरहेको आइएमएफको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ । ‘चालु आर्थिक वर्षमा आर्थिक वृद्धिदर चार दशमलव दुई प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ । बाढी पहिरोलगायत विपद्पछिको आपूर्ति व्यवस्थामा देखिएको समस्या चाडै सुल्किने र औसत मुद्रास्फीति नेपाल राष्ट्र बैंकको राखेको पाँच प्रतिशतको वाञ्छित सीमा वरिपरि रहनेछ’, आइएमएफले भनेको छ, ‘सरकारको राजस्व सङ्कलन प्रयासले विकास खर्चलाई टेवा पुऱ्याउनुका साथै वित्तीय स्थायित्व कायम गर्न सघाउनेछ । तथापि, पुँजीगत खर्च कार्यान्वयनको ढिलाई, वित्तीय क्षेत्रका कमजोरीहरू तथा राजनीतिक अस्थिरता जस्ता जोखिमहरू कायमै छन् ।’

कार्यकारी बोर्ड बैठकमा आइएमएफ उपप्रबन्धनिर्देशक वो लीले नेपालको राजनीतिक अनिश्चितता तथा केही समय अधिका बाढीजन्य विपद्का बावजुद आर्थिक सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयनमा अपेक्षित प्रगति

गरेको धारणा राखेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ । तथापि आर्थिक परिदृश्यमा विविध जोखिमहरू रहेका कारण नीति निर्माताहरूले स्थायित्व कायम गर्न सचेत रहनुपर्ने आवश्यकता आइएमएफले औल्याएको छ ।

‘वित्तीय स्थिरताका लागि आर्थिक वृद्धिलाई गति दिने, पुँजीगत खर्च खर्च सामाजिक सुरक्षालाई सुदृढ पार्न आन्तरिक राजस्व संकलनलाई बढावा दिनुपर्ने हुन्छ’, आइएमएफ उपप्रबन्ध निर्देशक लीलाई उद्‌त गर्दै विज्ञप्तिमा भनिएको छ, ‘नेपाल राष्ट्र बैंक ऐनमा सुधार गरी यसको प्रशासनिक स्वायत्तता र उत्तरदायित्वलाई थप बलियो बनाउनुपर्ने आवश्यकता छ । वित्तीय क्षेत्रको जोखिम न्यूनीकरण गर्न बचत तथा ऋण सहकारीहरूको व्यवस्थापन सुधार, वित्तीय नियमनलाई अन्तरराष्ट्रिय मापदण्डअनुसार परिष्कृत गर्ने तथा ऋण पोर्टफोलियो समीक्षा कार्य अघि बढाउन आवश्यक छ ।’

नेपाल फाइनान्सियल एक्शन टास्क फोर्स (एफएटीएफ) को ग्रे सूचीमा परेपछि सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रणसम्बन्धी विषयमा पनि चनाखो हुनुपर्ने आवश्यकता आइएमएफले औल्याएको छ । यसका लागि नियामकीय सुधारलाई प्रारथमिकता दिन सुझाव दिइएको छ ।

‘नेपालमा लगानीमैत्री वातावरण विकास गर्न, व्यवसाय सञ्चालनको लागत घटाउन, सुशासन बढाउन र भ्रष्टाचार नियन्त्रणका लागि संस्थागत सुदृढीकरण आवश्यक छ । साथै, जलवायु परिवर्तनजनित प्राकृतिक विपत्तिहरूको असर न्यूनीकरणका लागि पहल गर्न अति आवश्यक छ’, आइएमएफले भनेको छ ।

पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य घट्यो

दोस्रो र तेस्रो वर्गमा पेट्रोल क्रमशः प्रतिलिटर एक सय ६० रूपैयाँ ५० पैसा, एक सय ६२

रूपैयाँ र एक सय ६३ रूपैयाँ तथा डिजेल/महिनेल प्रतिलिटर एक सय ४८ रूपैयाँ ५० पैसा, एक सय ५० रूपैयाँ र एक सय ५१ रूपैयाँ कायम भएको छ । इण्डियन आयल कर्पोरेशनबाट प्राप्त नयाँ मूल्यसूचीअनुसार पेट्रोल तथा डिजेलको नयाँ खरिद मूल्य घटेर आएकोले स्थानीय बजारमा मूल्य समायोजन गरिएको हो ।

फुङ्लिङमा ‘मकै घर’

फुङ्लिङ (ताप्लेजुङ) (प्रस)- जिल्ला सदरमुकाम फुङ्लिङमा बाढे महिना पोलेको हरियो मकैको स्वाद लिन पाइने भएको छ । यहाँ स्थानीय उद्यमी र प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाको साभेदारीमा ‘मकै घर’ स्थापना भएको छ । पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा हरियो मकै खान वर्ष दिन कुर्नुपर्ने बाध्यता रहँदै आएकोमा मकै घर सञ्चालनपछि अब बाढे महिना त्यसको स्वाद लिन पाइने छ । मकै उत्पादनमा संलग्न किसानहरूको प्रोत्साहन, मकैको बजारीकरण तथा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले यो पहल गरिएको प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना प्रमुख काशिराम पाण्डेले बताए ।

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाअन्तर्गत यहाँ सञ्चालित मकै जोन कार्यक्रमअन्तर्गत यो घर सञ्चालनमा ल्याएको हो । कार्यालय प्रमुख पाण्डेका अनुसार यहाँ पोलेको हरियो मकैका साथै मकैबाट बन्ने विविध परिकार उपलब्ध हुनेछन् । ‘मकैका परिकार लोप हुने क्रममा छन् । यसको प्रवर्द्धन र महत्त्व बुझाउनका लागि यो कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको हो । परियोजनाले एक लाख २७ हजार अनुदान र उद्यमीले सोही बराबरको लगानी गरेका छन्’, उनले भने ।

मकैको चटपटे, हलुवा, रोटी, पकौडा, सुप, मोमो र पराठाजस्ता परिकार उपलब्ध गराइने मकै घर

सञ्चालक यशोदा गिरीले बताइन् । मकै उत्पादनमा संलग्न किसानहरूलाई पनि मकै घर स्थापनाले प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने उनको विश्वास छ ।

घरेलु तथा साना उद्योग महासंघका अध्यक्ष राजेन्द्र भारतीका अनुसार हरियो मकै प्रतिघोरा रु १० मा विक्री हुने भए पनि पोलेर विक्री गर्दा रु २० भन्दा बढीमा बेच्न सकिने भएकाले यसमा राम्रो आमदानीको सम्भावना छ । उनले ३६५ दिन नै ‘अग्र्यानिन’ हरियो मकैका परिकारको स्वाद लिन पाउने भएकाले उपभोक्ता र किसान दुवै लाभान्वित हुने बताए ।

वैशाखदेखि मङ्सिरसम्म ताप्लेजुङमा हरियो मकै उत्पादन हुने गरेको छ । मकै घर स्थापनापछि किसानहरूले आफ्नो उत्पादनको भरपुर लाभ लिन सक्नेभन्दै कृषक कमल विष्टले खुसी व्यक्त गरे । यस कार्यले बेंसीदेखि हिमाली क्षेत्रका किसानलाई बजार पहुँच दिलाउने र उत्पादनमा वृद्धि गराउने अपेक्षा गरिएको छ । मकै घर स्थापना पर्यटकका लागि पनि आकर्षणको केन्द्र बन्ने अपेक्षा गरिएको छ । फुङ्लिङमा आउने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकले स्थानीय स्वादका रूपमा पोलेको हरियो मकै र अन्य परिकारको स्वाद लिन पाउनेछन् । यसले स्थानीय अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने र कृषि उत्पादनमा समेत सुधार ल्याउने परियोजना कार्यालय प्रमुख पाण्डेले बताए ।

विद्युतीय साधनले सस्तिर्यो पोखरा-बागलुङ यात्रा

गण्डकी- धवलागिरि-गण्डकी यातायात सेवा प्रालिले पोखरा-बागलुङ र पेखरा म्याग्दी चल्ने विद्युतीय माइक्रो बसको भाडादर समायोजन गरेको छ ।

कम्पनीले विद्युतीय गाडी सञ्चालन गरेको एक वर्ष पुगेको अवसरमा भाडादर घटाएको हो । पोखरा-बागलुङ यसअघि रु चार सय ५० लिने गरिएकामा शुक्रवारदेखि रु ५० घटाएर रु चार सय कायम गरिएको प्रालिका अध्यक्ष उमेश केसीले जानकारी दिए । म्याग्दी-पोखराको भाडा रु पाँच सय ५० बाट घटाएर रु पाँच सय कायम गरिएको उनले बताए ।

बागलुङदेखि पोखराका लागि गत वर्ष फागु पूर्णिमाका दिन विद्युतीय माइक्रो बस सेवा सञ्चालन गरिएको थियो । सुरुवाती चरणमा दुई वटा बसबाट सेवा सञ्चालन गरेको बागलुङ-पोखराका लागि हाल २० वटा माइक्रो बस सञ्चालनमा छन् । कम्पनीले म्याग्दीको बेनीबाट पोखराका लागि पनि पाँच वटा बस सञ्चालन गरेको छ ।

बागलुङ- नारायणगढका लागि पाँच वटा बस सञ्चालनमा ल्याइएको छ । विद्युतीय सवारीसाधनको माग बढेपछि कम्पनीले सेवालाई थप व्यवस्थित गराउन भाडादर घटाएको हो । विद्युतीय गाडीले वातावरण प्रदूषणमा कमी आउने, इन्धनमा लाग्ने खर्च नहुने र नेपालमै उत्पादित विद्युत्को

प्रयोग हुने हुँदा यो यात्राका लागि सहज र सस्तो हुने गरेको छ ।

पछिल्लो समय प्रदेश राजधानी पोखरासहित गण्डकीका सहरी क्षेत्रमा विद्युतीय सवारीसाधनको प्रयोग बढ्दो छ । यातायात व्यवसायीले सार्वजनिक सेवाका लागि पनि विद्युतीय सवारीसाधन भित्र्याउन थालेका छन् ।

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhabinonline.com

www.facebook.com/Prabhab Online

प्रभाव दैनिक